

מלינה על ספסל
ציבורי בטוקיו
ועד הבית החמים
בבית שמש

בזכות שמירת שבת קודש

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 365

פנינים לפרשת יתרו

"ואז באו להגיד לי שר' שלום מחפש אותי בטלפון הציבורי", מספר הוא בהתרגשות, וניתן לשמוע את הרעד בקולו, כשהוא נזכר באותה שיחת טלפון. "אני ניגש לטלפון. הרב שואל אותי האם הבחורים הגיעו, סיפרתי לו שבית המדרש מלא מפה לפה, וקול התורה נשמע למרחוק... נוצרה שתיקה בקו. שמעתיו פורץ בבכי, הוא לא היה יכול להמשיך את השיחה. רק בכה ובכה..."

סיפורים מיוחדים על מסירות נפשו לתורה, של הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצוק"ל

"אנשי תל יראי אלקים" (שמות י"ח, כ"א)

מפעל החיים של הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, ר' שולעם' בפי תלמידיו ומקורביו, מרשים בכל קנה מידה. כבר בהיותו בן 28 שנים, לא רבות לאחר ששרד בדרך לא דרך את מאורעות השואה הארוכה, הקים וייסד את כולל האברכים הראשון ביישוב זכרון יעקב, בו לא היתה כל תשתית תורנית. ר' שלום היה כבר אז תלמיד חכם ובר אוריין, ספרו 'שלמי מאיר' שחיבר באותה תקופה זכה להסכמת מרן הסטייפלר זצוק"ל ועשה שם בעולם התורה.

בהמשך ייסד הרב יונגרמן את הקריות החרדיות בזכרון יעקב - קרית 'חזון איש' וקרית 'חפץ חיים', וכן רשת מוסדות - ישיבה גבוהה, ישיבה לצעירים, שני תלמודי תורה, שני בתי ספר לבנות, מתיבתא, סמינר לבנות, שנים עשר גני ילדים, ולא פחות משמונה כוללי אברכים, מהם בזכרון יעקב ומהם ב'פריפריה' של זכרון יעקב - אור עקיבא, בנימינה, פרדס חנה, יוקנעם ועתלית. לימים הקים כוללים נוספים בתל אביב, בבני ברק, במודיעין עילית ובאלעד, לצד רשת מדרשות, בתי ספר וגני ילדים.

"אחת התמונות הזכורות ביותר, שנתרו חקוקות בלוח ליבי עד עצם היום הזה, היה ביום פתיחת הישיבה הקדושה", מספר הר"ר איתמר בר עזר שליט"א, שבמשך עשרות בשנים היה לעוזר ואחיסמך

להגרש"מ זצ"ל, וצעד עמו יד ביד בסיעתא דשמיא עצומה, בהקמת המוסדות בזה אחר זה. "הרב זצ"ל החליט לפתוח את הישיבה, ולמרות כל עיסוקיו באותה העת, ביתר המוסדות ובהחזקת התלמידים, ועסק התורה ביגיעה עצומה, לא נח ולא שקט, והיה מעורב בכל הפרטים, גדולים כקטנים, הכרוכים בהקמת הישיבה. בכל תקופת ההקמה, היה מונח בכל הפרטים, והשקיע שעות רבות של מחשבה בכל פרט ופרט".

מאמינים למראה עינינו. בתוך דקות אחדות, ננטשו כל המזוודות בצידי המסדרון, והבחורים נכנסו אחד אחרי השני לבית המדרש. דקות אחדות חלפו מהרגע שהגיעו האוטובוסים, ובית המדרש נמלא עד אפס מקום, כשקול התורה מתנוסס בחלל בית המדרש, ושמעו הולך למרחוק, משל מדובר באמצע זמן חורף בהיכלה של תורה".

"היינו בהלם. לא האמנו למראה עינינו. הבחורים לא טעמו מן הקפה והעוגות, לא שאלו איפה החדרים. לא ביקשו שום דבר. שום כלום. הבחורים הנהדרים האלו שמו את הכל בחוץ, רצו עם הגמרא ותוך שניה היה רעש בבית מדרש כמו אמצע סדר. היה זה מחזה מרגיז".

"ואז באו להגיד לי, שר' שלום מחפש אותי בטלפון הציבורי", מספר הרב בר עזר בהתרגשות. ניתן לשמוע את הרעד בקולו, כשהוא נזכר באותה שיחת טלפון. "אומרים לי שמחפשים אותי, ואני ניגש לטלפון. הרב זצ"ל לשואל אותי האם הבחורים הגיעו, והאם הסתדרו. סיפרתי לו דברים כהווים, ושבת המדרש מלא מפה לפה, וקול התורה נשמע למרחוק..."

"נוצרה שתיקה בקו. שמעתי פורץ בבכי. אני זוכר את זה כמו היום. הוא לא היה יכול להמשיך את השיחה. רק בכה ובכה, וניתק את הטלפון. לא יכול להמשיך לדבר - - -".

ארי עלה לבבל

המשוחח הבא איתנו הוא הרה"ג ר' יצחק קאהן שליט"א - איש אמונו הוותיק של הגאון רבי שלום מאיר זצ"ל. "הקשר שלי עם רבי שלום החל מתמונה בעיתון", הוא פותח בחיך. "זה היה בשנות ה-60, הוא משחזר, 'גרת' אז בדנמרק הרחוקה, ונטלתי חלק בעסקיו המסועפים של אבי ז"ל. באחד הימים, בעודי מעלעל בעיתון הלונדוני-יהודי 'The Jewish Tribune', נתקלתי בתמונה של ר' שלום בתוך ידיעה עיתונאית המספרת לקוראים כי הרב יונגרמן מארץ ישראל שוהה בימים אלו באנגליה לצורך גיוס כספים עבור מוסדותיו בזכרון יעקב".

"למעשה כבר נתקלתי בר' שלום מספר שנים קודם לכן, כאשר הוא הגיע לדנמרק לצורך גיוס כספים עבור ארגון ה'פעילים', וכבר אז התפעלתי עמוקות מהלהט האוטנטי שאפיין כל כך את הפעילות שלו. כאשר נתקלתי בדמותו שוב באותה תמונה בעיתון, נצנצה בי הארה משמים. אמרתי לעצמי: אני רוצה לעזור ליהודי הגדול הזה! הרמתי מיד טלפון לבית האכסניה של ר' שלום וביקשתי לדבר עמו. הצגתי את עצמי ואמרתי בפשטות: 'אני רוצה לעזור לכם להרחיב

"במשך כל אותה התקופה, היה נועץ ברבו המובהק מרן הגר"ד לנדו שליט"א, וכן עם מורו ורבו הגאון הגדול ר"ח גרינימן זצוק"ל, כדי שהכל יהא כדת וכראוי, והכוונת דעת תורה".

"מצידי, זכיתי ליטול חלק בכל העניין הפיזי. לקחנו בניין, והיינו צריכים בתוך תקופה קצרה להפוך אותו להיות מתאים לשיבה. בית מדרש, חדר אוכל, חדרי פנימיות וכד', על כל ההיבטים. מורנו זצ"ל נתן לי 'צ'ק פתוח', וכך עם הרבה תפילות וסיעתא דשמיא עצומה, עשינו מזה מקום נפלא מאוד. הרב זצ"ל לא חסך בשום דבר. הוא ביקש לוודא שיהא הכל למען הבחורים, והיה מעורב בכל פרט ופרט, עד לרמה של מתלה למגבת בכל חדר".

"על הכל הא חשב. כמה פעמים דיבר על איך יתבצע הניקיון, כמה פעמים יסדרו וכמה פעמים יקנו. ואחר כך הגיע העניין המטבח, שכמובן הכל יהא בכשרות המהודרת ביותר ושיהא משגיח על כל פרט ופרט ושהכל יהיה עם כל ההידורים. זו היתה תקופה של חודשיים שבה לא נתנו תנומה לעינינו. היינו עסוקים רק בדבר אחד, הקמת מקום תורה. ומה ששמענו ממנו בכל התקופה הזו, שנתן לנו חיזוק עצום, היה ש'כל מה שאני קיים זה אך ורק ליזכות לבנות בזכרון יעקב את הישיבה הקדושה'. הוא שאף שהישיבה הזו תהיה שונה מכל הישיבות. שתהיה הכי קרוב ל'וולוז'ין, ולעשות את זה במסגרת הכי טובה שיש, שבחור ירגיש שהוא נסיך. אחרי זה קנו ספרים, סטנדרים, וספסלים חדשים. שום דבר לא לקחו מהמחסן או מיד שניה. הכל הכל חדש. מיטות, מזרנים, הכל ברמה הכי טובה".

דמעות בטלפון

אלא שאת כל ההקדמה הזו מקדים הרב בר עזר, בכדי לתאר מה ארע ביום הראשון של הזמן. "אז למדתי והבנתי מה היה אצל הרב זצ"ל עיקר העיקרים בחיים, בבערה עצומה לשם שמיים, ובמסירות נפש עד כדי כלות הנפש ממש".

"סידרנו הסעות לתלמידים, ואם זכרוננו אינו מטעני, בשעה 11 בבוקר היו צריכים להגיע האוטובוסים. היה מדובר שיתחילו בשיעור פתיחה קצר, ולתת זמן לתלמידים להתארגן. כל צוות הישיבה היה במקום, וביניהם גם עובדי הפנימיה. סידרנו פינת קפה וקצת עוגות שהתלמידים יטעמו אחרי הנסיעה הארוכה, וכמובן היינו שם בכדי לוודא שהתלמידים מסתדרים בחדרים ושאינן שום תקלה.

"בשעה 11 בדיוק, האוטובוסים ניצבו בקדמת הישיבה. ואז החל נחיל של תלמידים, שירדו מן ההסעות עם כובע וחליפה עליהם, תיק עם כמה דברים בידיהם, וגמרא תחת בית שחיים. אנו עומדים שם, ולא

המשך בעמוד 2

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

פעמים רבות כשעלו על שולחן רבינו שאלות הנוגעות להדרכה בלימוד התורה, היתה תשובה אחת חוזרת על עצמה באופן קבוע. היו מי שניסו לסובב ולגלגל שאלות רבות בעניין זה, מכל הצדדים האפשריים, אך לא עלתה בפי אף אחד מן השואלים, לשמוע דבר אחר זולת אותה תשובה, והיא הדרכתו היחידה בדרך הלימוד: "לומדים כל דבר, עד שהוא יהיה ברור!"

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מסביר איך להצליח בלימוד התורה - חובה לקרוא!

"וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יַלְכוּ בָּהּ" (שמות י"ח, כ')

מה ללמוד יותר ובמה להשקיע יותר - בעיון או בבקיאות?

עד היכן צריך ללמוד כל סוגיה?

מה ניתן לעשות כדי שיתקיים תלמודו בידו?

איך אפשר להגיע לידיעת כל התורה כולה?

שאלות כאלו מטרידות כל בן תורה, בכל מקום ובכל מצב. שאלות אלה הן יסודות הלימוד ממש, הבסיס לסדר עלייתו בקודש של כל בן תורה.

מי אינו מוצא עצמו תוהה בעניינים אלו, עד שמצליח למצוא את דרכו הסלולה בחיים!?

תהיות אלו מתגברות פי כמה, כאשר זוכים לראות את דמותו של מי שהצליח להגיע למדרגות רמות ונשגבות בתורה, כל התורה כולה בהירה ונהירה לו כעל כף ידו, משורש הסוגיה ועד ההלכה למעשה.

מה הוא עשה? איך הצליח רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, להגיע לדרגה נחשקת כזאת? באיזו צורה ישב ולמד כל השנים, עד שהגיע למדרגת בהירות עצומה כזאת בכל חלקי התורה?

בהזדמנויות שונות נשמעו ממנו דברים ברורים.

מה עשה? זו אינה שאלה בכלל. הוא פשוט ישב ולמד ועמל בתורה, לא איבד רגע אחד מחייו לריק, לא הסיח דעתו מן התורה.

אולם באיזו צורה למד כל השנים? האם השקיע בעיון או בבקיאות? עד היכן השקיע בכל סוגיה? בשאלות הללו זכו תלמידיו לשמוע דברים נפלאים, אשר בכוחם להועיל לכל אחד ואחד.

וכך אמר רבינו:

"שני עקרונות עמדו לנגד עיני מעודי ועד היום הזה.

"האחד: מעולם לא עזבתי שום עניין שהתחלתי ללמוד, עד שהוא היה ברור!!!

"דבר נוסף: מגיל שלוש-עשרה שמתו לנגד עיני את דברי רש"י בסנהדרין (כ"ו ע"ב): 'אמר עולא מחשבה מועלת אפילו לדברי תורה, ופירש"י: 'מחשבה שאדם מחשב כך וכך אעשה, כך וכך תעלה בידי, מועלת להשבית הדבר, שאין מחשבתו מתקיימת אפילו לדבר תורה, כגון האומר עד יום פלוני אסיים כך וכך מסכתות בגירסא'.

"לא תכנתי שום תכניות כמה להספיק ואיך להספיק ללמוד. אם

מתכננים לא מצליחים.

"שני דברים אלו עמדו לנגד עיני מגיל בר מצוה: לא לתכנן תכניות

ולא לעזוב שום נושא לפני שהוא ברור".

פעמים רבות כשעלו על שולחן רבינו שאלות הנוגעות להדרכה בלימוד התורה, היתה תשובה אחת חוזרת על עצמה באופן קבוע, היו מי שניסו לסובב ולגלגל שאלות רבות בעניין זה, מכל הצדדים האפשריים, אך לא עלתה בפי אף אחד מן השואלים לשמוע דבר אחר, זולת אותה תשובה שהיא בריח התיכון בחיי רבינו, והיא הדרכתו היחידה בדרך הלימוד: "לומדים כל דבר, עד שהוא יהיה ברור!"

בקיאות

"מה ללמוד יותר ובמה להשקיע יותר - בעיון או בבקיאות?", נשאל רבינו.

תשובת רבינו היתה ברורה:

מה פירוש ללמוד בקיאות? לעשות מערבולת בראש. כל מה שלומדים צריך להיות ברור! לא ממשיכים ללמוד עד שהכל ברור! 'בקיאות' אינה אמורה להיות דרך לימוד שבה לומדים דבר ולא יודעים אותו ברור. אם כוונת ה'בקיאות' היא ללמוד את הגמרא רק עם שיטה אחת בראשונים, וצורת ה'עיון' היא ללמוד עם עוד שיטות בראשונים - בזה צריך כל אחד להחליט לפי מצבו, אבל העיקר שכל

מה שלומדים שיהיה ברור!

אסור להפסיד בהירות בסוגיה בגלל שרוצים להספיק ללמוד עוד. אסור שההספק יבוא על חשבון הבהירות. ישנם שלומדים מהר, משום שרוצים להספיק הרבה ומפסידים את הבהירות בסוגיה, מתרגלים לשטחיות בגלל הרצון לדעת הרבה.

כמה זמן ללמוד סוגיה

עוד נשאל רבינו:

שמא אפשר לקבל שיטה בלימוד - איך ללמוד? כמה להשקיע בכל דף שלומדים? כמה זמן אמורה לקחת כל סוגיה שלומדים?

התשובה חזרה ונשנתה:

"אין בזה שום שיטה, אי אפשר להגביל שום סוגיה בזמן קצוב מראש. לומדים אותה עד שיהיה ברור! צריך להיזהר לא לעזוב סוגיה כל זמן שהיא עדיין אינה ברורה כל צורכה".

חזרה

באותה הזדמנות נשאלה שאלה נוספת:

"מה עם ענין ה'חזרה'?"

שוב היתה התשובה ברורה:

"חזרה היא לא מה שהרבה אנשים חושבים, שיש ענין 'לומר' עוד פעם את מה שלמדו. ה'חזרה' נערכת כך שהסוגיה תהיה ברורה יותר. ככל שהסוגיה יותר ברורה - זוכרים אותה טוב יותר. כשהאדם לומד את הסוגיה פעם אחת, היא עדיין לא מספיק ברורה אצלו, לכן בדרך כלל אינו זוכר אותה. כשחוזרים פעם נוספת היא נעשית ברורה ותר, לכן זוכרים אותה טוב יותר. ככל שהחזרה סמוכה ללימוד הראשון, הדברים ברורים יותר, וככל שחוזרים יותר, הסוגיה מובנת יותר. אבל אם הדברים מלכתחילה לא נלמדו בצורה ברורה, מה מועיל שחוזרים ואומרים את הדברים?"

"העיקר הוא שהלימוד יהיה ברור!"

ללמוד עד הסוף

אחד ממקורבי רבינו רצה לבנות את סדר יומו באופן מושלם. משום כך, לא ידע כמה זמן יש להקדיש ללימוד העיון וכמה ללימוד הבקאות.

הלך להימלך בדעת רבינו. הציג בפניו את השאלה וביקש שיוורה לו את הדרך.

תשובת רבינו היתה ברורה:

"איני מבין למה אתה מתכוון בשאלתך כמה זמן להקדיש ללימוד הבקאות. איני יודע איך אתה מגדיר את ה'בקאות'. אני יודע דבר אחד: כל דבר צריך ללמוד עד הסוף, עד שמבינים אותו בצורה ברורה".

"תוציא מהרשב"א את מה שברור!"

דוגמא נוספת בפירוש המושג "בהירות" ועד כמה היא עיקר לימוד התורה - ניתן ללמוד מהעבודה הבאה שמספר הגר"י דרזי שליט"א:

באמצע עיסוקי בסוגיותיה החמורות של מלאכת "בישול", הגעת ליסוד של הרשב"א בענין בישול בכלי שני.

דברי הרשב"א היו קשים להבנה בעבורי. דנתי בדברי הרשב"א הללו גם עם אנשים גדולים, ועדיין לא זכיתי לרדת לסוף דעתו הגדולה.

באחד הימים התלוויתי לרבינו, כמנהגי, ושטחתי את מצוקתי:

דברי הרשב"א בענין מים בכלי שאין יד סולדת בהם, קשים להבנה בעבורי. איני מצליח לרדת לסוף דעתו הגדולה, והדבר גורם לי חוסר בהירות בסוגיה כולה.

תשובת רבינו היתה בהירה וברורה:

"אכן, דברי הרשב"א הללו קשים להבנה, צריך להתאמץ הרבה ולעיין כדי לרדת לסוף דעתו הגדולה, אולם הם לא גרמו לי שום חוסר בהירות בסוגיה. לקחתי את דברי הרשב"א הללו והוצאתי מהם שני דברים ברורים, את מה שלא הבנתי - לא הבנתי, אבל זה לא צריך לגרום חוסר בהירות בכל הסוגיה. צריך לעשות סדר בראש ולראות בתוך דבריו מה ברור ומה לא ברור, לסכם לעצמנו מה אנחנו מבינים בדבריו ומה לא".

כאן ראיתי בהירות מהי. גם בתוככי רשב"א מוקשה, שככל שמעינים בו עדיין צריך להתאמץ כדי להבין דבריו העמוקים, צריך לעשות סדר - מה ברור ומה לא. הרי לך יסוד לימדו התורה כולה:

"בהירות!!!" "דא ביה כולה ביה, ודא לא ביה מה ביה".

"תתחיל ללמוד את מסכת שבת פעם נוספת"...

עוד מספר הגר"י דרזי שליט"א:

לאחר תקופה ארוכה שעסקתי במסכת "שבת", זכיתי לסיימה. הסיום היה שמחה גדולה בעבורי לאחר שהשקעתי זמן רב בלימוד המסכת על כל סוגיותיה בעיון. עלייתי אל הקודש פנימה כדי לשאול איזו מסכת כדאי לי להתחיל עתה.

התשובה שנאמרה בלשון שאלה, הפתיעה אותי עד מאד:

"אתה כבר יודע את מסכת שבת ישר והפוך? כדאי להתחיל ללמוד אותה מההתחלה, זה יהיה בעבורך 'שבת אחרת לגמרי'!"

שמעתי לעצתו. שוב השקעתי עצמי במסכת שבת במשך תקופה ארוכה ולמדתי בעיון פעם נוספת. אכן, הדברים היו כדברי רבינו: "שבת אחרת לגמרי".

לאחר שזכיתי להעמיק בענייני המסכת, עד שנתגלתה בפני מסכת אחרת לגמרי, שוב עלייתי אל הקודש פנימה כדי לשאול מפי האורים באיזו מסכת להשקיע עתה.

הופתעתי למשמע התשובה:

"תתחיל ללמוד מסכת שבת בפעם נוספת, זו תהיה בעבורך 'שבת אחרת לגמרי'". התשובה הזאת היתה בלתי צפויה לחלוטין. לא העלתי על דעתי כי לאחר עיסוקי במשך שנים אחדות בענייניה של מסכת שבת, עדיין יש לי מה לעיין בה ולחדש בה.

שמעתי ועשיתי.

התחלתי ללמוד את מסכת שבת פעם נוספת, ואכן, כמו שרבינו אמר, שוב היתה זו "שבת אחרת לגמרי".

קרוב ל-25 שנה, מאז זכיתי להתוודע לדמותו הגדולה ולהסתופף

והנה כעבור זמן, משראו התלמידים שאינו חוזר, החלו לדאוג לשלומו ויצאו לחפשו. לפתע מזדעק אחד הבחורים, ומצביע על מקום מסוים שם נראה גוש בולט בשלג. הם הבחינו לתדהמתם ברבי - הג"ר עקיבא איגר, שראשו מציץ החוצה וכל גופו מכוסה בשלג. תיכף משראה אותם הזדעק וקרא בהתלהבות: "איך האב שוין א תירוץ אויף די קשיא" [-יש לי כבר תירוץ לקושיא]...

מרן הגאון רבי משולם דוד הלוי סאלאוויציק זצוק"ל, במעשים ועובדות מדורות קודמים

"וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכֶּת כְּהַנִּים" (שמות י"ט, ו')

מרבח היה מרן הגאון רבי משולם דוד הלוי סאלאוויציק זצוק"ל, לספר ב'חומש שיעור' מעשים ועובדות מחיי מרנן הגרי"ז, הגרב"ב ליבוביץ והגרש"ז ריגר, ממה שראו עיניו, וכמובן סיפורים רבים על חיי מרן הגר"ח וגדולי הדורות, ששמע מאביו וכפי שקיבל ממנו את חשיבות הסיפורים.

פעם הזכיר את הפסוק בקהלת: "אל תאמר מה היה, שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה" ושאל, כיצד אפשר לומר כך, וכי יש בכלל ספק שכך היא האמת, והימים הראשונים אכן טובים מאלה? ובהתרגשות עצומה המחיש: "ס'איז דאך געווען דער טאטע, און מ'האט געפּלעגט פארן צום חזון איש רעדן אין לערנען" [-הרי היה את האבא, וכן היו נוסעים להחזו"א לדבר בלימוד], הלא פשיטא שהימים ההם היו טובים מאלו?

אלא שהדגש כאן הוא על ה"אל תאמר", שכן בודאי שהיו טובים מאלו, אלא שלא מן החכמה לומר זאת, כי התפקיד שלנו על כל פנים, הוא לפעול ולעבוד את השי"ת במצב הנוכחי דוקא, ולא להיכנס לרפיון מחמת המחשבה שהימים הראשונים היו טובים מאלה.

שקיעות בלימוד

פעם הזכיר את המעשה המובא בגמ' יומא, על הלל הזקן שעלה על עליית הגג של בית המדרש ומתוך שהיה להוט לשמוע משם את דברי רבותיו, לא הבחין בשלג היורד ומכסה את כל גופו עד שהתעלף, כמסופר שם בהרחבה. ואז התבטא בהתלהבות: גם בדורות האחרונים שמענו על אהבת התורה הפלאית שהייתה לגדולי ישראל, עד כדי מסירות נפש של ממש. בהקשר לכך סיפר לי לדוגמא את המעשה עם רבינו עקיבא איגר זצ"ל, שכידוע כח עיונו המעמיק בתורה היה מבהיל כל רעיון, וזאת לצד התמדתו ושקיעותו בתורה שהיתה בדורו לשם דבר בפי כל. ומעשה שהיה: באחת הפעמים כאשר היה רכון על תלמודו וכל כולו

היה שקוע בעומק הסוגיא כשהוא מנותק כליל מהעולם ומעצמו החל למסור את שיעורו לתלמידיו בישיבה, ובדרך לימודו נתקל בקושיא חמורה שהטרידה את מוחו ביותר, עד שלא מצא כל דרך ליישבה.

בתוך כך הוצרך לצאת לביהכ"ס שהיה בחוץ, כאשר שלג כבד ביותר ירד ללא הפוגות. והנה כעבור זמן של כרבע שעה משראו התלמידים שאינו חוזר, החלו לדאוג לשלומו ולחשוש שמא אירע לו דבר מה לא כשורה, ויצאו לחפשו, אך לא מצאוהו בכל הסביבה. הדאגה לשלומו גברה, והנה לפתע מזדעק אחד הבחורים ומצביע על מקום מסוים שם נראה גוש בולט בשלג, וכשהלכו ומיששו את המקום הבחינו לתדהמתם ברבי - הג"ר עקיבא איגר, שראשו מציץ החוצה וכל גופו מכוסה בשלג. והנה תיכף משראה אותם הזדעק וקרא בהתלהבות: "איך האב שוין א תירוץ אויף די קשיא" [-יש לי כבר תירוץ לקושיא]...

לאחר בירור קצר עלו הבחורים על פתרון התעלומה, מה אירע. התברר שבדרכו חזרה לישיבה התיישב הגרעק"א לרגע קט על כסא סמוך, והואיל והיה מוחו טרוד מאד בקושיא שלא נתנה לו מנוח, החל שוב להעמיק בה, עד שלרוב שקיעותו לא הבחין כלל בשלג היורד בעוז ונערם לגובה רב, כשהוא עצמו מתכסה בו כמעט כולו,

המשך בעמוד 30

סיפר לי הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, שנשאל איך אמר הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שההתהפכות מרע לטוב אינה אפשרית בלי לימוד מוסר. הרי היו בליטא חסידי קארלין וסלונים מרוממים שהיו יראים ושלמים, בלי לימוד המוסר. והשיב בשם הגאון רבי דניאל מובשוביץ, ראש הישיבה של קלם...

ראב"ד העדה החרדית, הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, על הצדיקים וענווה בדורות קודמים

"מְמַלְכֵת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ" (שמות י"ט, ו')

הבטחתנו שיהיו ל"ו צדיקים נסתרים אבל בדורנו אין די בכך. אנו זקוקים לל"ו צדיקים גלויים. שהרי פשוט הדבר, שאילו היה צדיק מפורסם בממל, לא היה צדיק נסתר, אזי לא היתה עיר זו נראית כפי שהיא כיום!" רבי צבי הירש ביקש מרבי משה לפעול בממל לקרוב נפשות לה' ולתורתו. ואכן פתח שם רבי משה את ישיבתו הראשונה, וחולל בעיר מהפך.

ושמעתיה פעם מחסיד אחד, שרבו הביא מהפסוק "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" (ויקרא טז, ב) רמז לכך שאין לצדיק להסתגר ולעבוד את ה' בפרישות, אלא מחובתו לרדת אל העם ולסייע בידם, להיות בגדר "טוב לשמים וטוב לבריות".

סיפר לי הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, שנשאל איך אמר הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל שההתהפכות מרע לטוב אינה אפשרית בלי לימוד מוסר. הרי היו בליטא חסידי קארלין וסלונים מרוממים שהיו יראים ושלמים, בלי לימוד המוסר.

והשיב בשם הגאון רבי דניאל מובשוביץ, ראש הישיבה של קלם, שאותם חסידים הראשונים היו מתפללים בהתלהבות בלהט קודש,

בעבר התעורר ויכוח באחת הקהילות בחו"ל, שם היה ארגון גג של מנהיגי הקהילות, שרובם היו קהילות כפרניות או פשרניות, האם להיכנס לתוכן ולנסות להשפיע מבפנים, או להחרים כליל. רבינו שוחח עם אחד הרבנים שצידד בכניסה, וטען שאין זו שותפות אלא הצלה מפי הארץ.

אמר לו רבינו: שנינו (סוטה יא ע"א) ששלושה היו באותה עצה של "הבה נתחכמה לו", בלעם איוב ויתרו. בלעם יעץ, איוב שתק ויתרו ברח. בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון ביסורים, יתרו שברח זכו מבני בניו לשבת בלשכת הגזית.

ויש להבין, מדוע קיבל יתרו שכר על בריחתו. הרי בכך נטש את משמרתו. היה עליו להישאר ולנסות 'להשפיע מבפנים'...

אלא שיתרו הבין, שפרעה אינו זקוק לעצותיו. פרעה גיבש לו חבורת יועצים שתכשיר לו את השרץ, ותחתום על הגזרה הנוראה והנפשעת. היו שם בלעם, שנודע כנביא וכקוסם, ואיוב היה איש ציבור נכבד, ויתרו מנהיג רוחני ידוע, ואין פרעה זקוק אלא לחתימותיהם, לתת לו 'הכשר' למעשיו הנפשעים. ואין לו עצה אלא לברוח...

כיוצא בכך אין הם זקוקים אלא ל'הכשר' שלכם, להראות תמונת יהודים נשואי פנים נואמים בכינוסיהם בתור חברים ומנהיגים...

שיש בעיר צדיק נסתר

כשהיה מורי ורבי הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל בעיר ממל, הגיע לשם חתנו של החפץ חיים, הגאון רבי צבי הירש לוינון זצ"ל. הוא היה דק כמקל, שדוף מרוב צומות וסיגופים, פרוש מכל ענייני העולם הזה. הוא מצא את העיר בשממה רוחנית מבהילה, לאחר שהמשכילים החריבוה וכיבו בזדון כל זיק יהדות. נבהל כשראה שכל העסקים פתוחים בשבת, והעיר נעשתה כ"עיר הנידחת" רחמנא ליצלן. שאל בשברון לב האם נותר בעיר לפחות צדיק אחד. השיבו שיש בעיר צדיק נסתר. הלך לפגוש בו, יחד עם מו"ר הגה"צ רבי משה שניידר, ויצא בהתפעלות מעוצם גדלותו וצדקותו.

כשיצא מן הפגישה, שמעו רבי משה אומר "רבנו של עולם

בשפתיים דולקות ובעיניים דומעות, ותפילתם היתה לימוד המוסר שלהם!...

האם לקבל הצעת רבנות סלוצק

כשאהרן בוש להקריב, אמר לו משה: למה אתה בוש, לכך נבחרת (רש"י, ויקרא ט, ז). פרש האר"י ז"ל שאמר לו שנבחר משום שהוא בוש, שרק העניו שאינו מרגיש שהוא ראוי הוא הראוי.

וכבר בא הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל אל הקדוש החפץ חיים זצ"ל לשאול את פיו האם לקבל הצעת רבנות סלוצק, כי פוחד הוא מעול האחריות. ענהו החפץ חיים: "ומי לדעתך יהיה רב, וכי מי שאינו ירא מהאחריות?!"...

ענוה אמיתית ראינו אצל הגאון הצדיק רבי שמואל יוסף רבינוב זצ"ל, תלמיד מובהק של הקדוש החפץ חיים זצ"ל, שבערוב ימיו התגורר בבני ברק. נתכבד ב"חתן תורה", ולאחר התפילה ליווהו לביתו בשירה ובזמרה, והיו לו יסורים מוחשיים מהכבוד שכיבדוהו עד שאמרה לו אשו שכן מנהגם, ללוות את העולה ל"חתן תורה" בשירה, ונחה דעתו. ברם, כשעברו לי בית כנסת של חסידים שמעו את השירה ויצאו לקראתו עם ספרי התורה בידם ושרו "אור זרוע לצדיק". שאל בפליאה מי הצדיק, וכשענו שמכוונים אליו התחיל לבכות תמרורים עד שפחדו שיתעלף ומיהרוהו לביתו, ונפל למשכב מרוב צער ועגמת נפש.

וכיוצא בכך כשביקר הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בברלין וברכו עליו בקהל עם "שחלק מחכמתו ליראיו", התעלף מרוב צער!

היה רגיל לספר סיפורי צדיקים

מורי ורבי הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל היה רגיל לספר סיפורי צדיקים מדורות קודמים. היה אחד מגדולי הדור טוען כנגדו שזה ביטול הזמן, ומוטב להקדישו ללימוד תורה. ענהו בחכמה: הן בידינו חמישה חומשי תורה, ובחומש הראשון יש רק סיפורים, "ספר הישר", ספרם של האבות שנקראו ישרים. אות

מורי ורבי הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל היה רגיל לספר סיפורי צדיקים מדורות קודמים. היה אחד מגדולי הדור טוען כנגדו שזה ביטול הזמן, ומוטב להקדישו ללימוד תורה. ענהו בחכמה...

הוא שגם זאת יש ללמוד, ואף להקדימו ללימוד ההלכות...

בדיקת שמיעה

הנכד ליוה את רבינו לבדיקת שמיעה. המחשב השמייע מילים ועל הנבדק היה לחזור עליהם. כך ממילה למילה, בלחש ובשקט ובקול עד לקול רם. לפתע השמייע את מהמילה: כלב. רבינו שותק.

הבין הבוחן שלא שמע, והגביר את הקול.

ורבינו שתק.

הגביר עוד יותר: "כ-ל-ב!"

רבינו שתק עד שהתערב הנכד ואמר: "תמשיך הלאה, את המילה הזאת לא יוציא מהפה!"...

(קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

* תוכנית יומית מענייני דיומא בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

"כשהייתי בחור בלומז'א למדתי את כל התורה בעיון. כשהגעתי לסוגיית קידוש החודש - נתקלתי במחסום. זה היה קשה מדי. מורכב מדי. ניגשתי לרעי רבי גדליה נדל, שלמד אז בישיבה, ובקשתי שיעזור. אמר לי רבי גדליה 'תעזוב, חיים. זה לא בשבילך'. השלכתי את עצמי על הסוגיות האלו. כל פרק היה קשה מקודמו..."

על העמל והמלחמה על הרוחניות של מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א

"מְמַלְכֵת כְּהֻנִים" (שמות י"ט, ו')

"אבא", אומר הגאון רבי אברהם ישעיה בנו בהתפעלות, "היה עקשן. עקשן נורא בכל הקשור לחובותיו. מה שהניע אותו וסלל את דרכו הייתה שלימות מוחלטת בשלושה כוחות נפשיים: עקשנות. סדר, וזריזות. אבא נהג לומר לנו: 'אף פעם לא לדחות למחר, לגמור היום'. אבא עצמו מימיו לא דחה לעוד דקה דבר שאפשר לעשות הרגע!"

"אבא", אומר עוד רבי אברהם ישעיה, "לא הכיר את צמד המילים 'קשה לי'. מעולם, על שום דבר לא אמר 'קשה לי'... הוא עשה כל מה שראה לנכון, עם כל השלמות ובכול הכוח. ובלי להרפות. והוא היה עקשן. עקשן נורא."

"בכל הקשור לצרכי האחר היה אסקופה הנדרסת."

"רך כקנה וותרן בצורה שלא תיאמן. מימיו לא עמד של שלו."

"אבל בכל הקשור לעבודתו הרוחנית, ירד לחיי עצמו, וחי במין ייקוב הדין של השלמות. כשהחליט משהו נכון היה עושה אותו מיד. 'כי לא ישקוט האיש כי אם כילה הדבר היום'. בכל הכוח, בעקשנות פלדה."

"לא הייתה דרך בעולם לשנות החלטה של אבא."

"ומה שמפתיע שהעקשנות הזו הייתה מנוגדת לאופיו. אבל אבא לא עשה אף פעם דברים שהאופי הכתיב לו. לרבי חיים באופיו היה קל לאין ערוך לקיים את ה'לעולם יהא אדם רך כקנה'. גם העקשנות שלו, ככל תנועה שהניע, 'נקה מחז'ל'."

כך אמר רבי חיים עצמו בערוב ימיו:

"ההקפדה הגדולה שלי בחיי הייתה על אותה 'פעם אחת' שהיצר משתוקק לבטל. היצר לוחם תמיד על הפעם האחת. לא וויתרתי לעצמי מעולם על הפעם האחת הזו. כתוב בחז"ל, 'בשעה שמכניסין אדם לדין, אומרים לו וכו' קבעת עתים לתורה'."

"קביעות' מלשון קבע. לא לשנות לעולם!"

שתלמידי חכמים מעטים ירדו לסוף עניינם?
"אמר לי אבא כך:

"זו העקשנות שלי. כשהייתי בחור בלומז'א למדתי את כל התורה בעיון. כשהגעתי לסוגיית קידוש החודש - נתקלתי במחסום. זה היה קשה מדי. מורכב מדי. ניגשתי לרעי רבי גדליה נדל, שלמד אז בישיבה, ובקשתי שיעזור. אמר לי רבי גדליה:

"תעזוב, חיים. זה לא בשבילך."

"אבל מבחינתי לא הייתה מציאות כזו לחשוב שקיים חלק בתורה שאינו שייך לי. השלכתי את עצמי על הסוגיות האלו. כל פרק היה קשה מקודמו... התאמצתי והתאמצתי. עד שהבנתי הכול בבהירות."

ואז, באחד הימים החליט שקידוש החודש הוא המקצוע היחיד שעדיין חסר לו בתורה. ולכן הכרח גמור ללמוד אותו. יתכן הדבר שחלק בתורה לא נועד לו?! הוא הסכים החישוב המתמטי אינו מתאים לכישרונו והלך רוחו, אבל תורה לומדים גם בלי כישרון ובלי הֶלֶךְ רוח.

היו אז עוד שריפו את ידו, וטענו שסוג הכי מתאים לחישובים הסבוכים. אבל מרגע שרבי חיים מחליט משהו, משול הדבר

"שאלתי פעם את אבא", אומר רבי אברהם ישעיה, "איך אתה שולט כך בכל החשבונות הסבוכים של קידוש החודש? מושגים

כאילו כבר קרה.

בימים ההם נודע לו על אברך בכולל סלבודקא, הרב משה הסגל שלמד את הנושא היטב, ואף פרסם בנושא ספר 'מגיד הרקיע'. רבי חיים נסע במונית לכולל שלו, וביקש ממנו לקבוע עמו לימוד בסוגיה.

רבי חיים היה בתקופה ההיא מעל גיל 60, ושמו החל להתפרסם בתפוצות ישראל כאחד מגדולי הדור. והרב הסגל הציע כמובן שהוא יטריח עצמו לביתו של רבי חיים. אבל רבי חיים עמד על שלו, שהוא אמור לטרוח לביתו של רבו לענייני קידוש החודש. הוא הסתייע בדברי הגמרא במנחות על אבימי שהיה רבו של רב חסדא, ולמרות זאת הגיע לתלמידו ללמוד מסכת שנשכתחה ממנו.

ואכן במשך תקופה ארוכה היה רבי חיים טורח לבית רבו הצעיר. מבטל עצמו לפניו ולומד את הנושא בדרך הרבי חיימ'ת היסודית והשיטתית.

עם הזמן והשקידה הפך רבי חיים לתלמיד המחכים את רבו, והפך לאדם היחיד בדור המבין על בוריה לכל היקפה את חכמת קידוש החודש.

לאחר שהנושא היה בהיר ומחוויר כשמש, הוציא רבי חיים לאור את ספרו 'שקל הקדש', ובו, בין היתר ביאור על הרמב"ם הלכות קידוש החודש, שנלאו חכמי לב להבינו. ורבי חיים מחשב שם את החישובים המתמטיים הסבוכים ביותר בפשטות ובהירות.

מימי נעוריו נוצרה זיקה עמוקה בין רבי חיים לירושלמי. רבי חיים לא עשה דבר בחייו בגלל נטיה ובגלל אופי. וגם הזיקה הזו נוצרה רק בגלל ההכרח הפשוט להאיר לעצמו מושג שאין לו בו אור. **להבין מושג שאין לו בו הבנה.**

גם לירושלמי על הררי קשייו, פילס דרך בעקשנות פלדה. דווקא בגלל העמימות שבין שורותיו הקדיש חלקים מרכזיים בחייו לירושלמי, מסר בו שיעור, והתהלך בין מעקשיו כבן בית.

תלמוד ירושלמי הוא בחלקו שדה מוקשים. לשונו קצרה, עם ריבוי גרסאות ולעיתים חתומה כל כך שנזקק מבט נבואי להבינה. הירושלמי, לעיתים, אינו מקפיד על הבדלים בין יחיד ורבים, זכר ונקבה, עבר ועתיד. הוא מחליף לעיתים אותיות דומות, כגון "איכן" - היכן, "כצוצטרה" - גוזזטרה, "אביר" - אוויר. ישנן מילים שפירושן בבבלי ובירושלמי שונה מן היסוד. קושי נוסף נובע מכך שהבבלי משתמש הרבה בלשון הקודש, והירושלמי מתמקד בארמית.

רבי חיים עמל והשחיר את שיניו על הירושלמי, עד שהתהלך בתוך שדה המוקשים הזה כבן בית אהוב, ועד שהגאון רבי דוב לנדו כינה את רבי חיים "מלך הירושלמי".

"המאורע המופלא הזה אירע זמן קצר לאחר נישואינו", סיפר לי מרן הגאון רבי מאיר צבי ברגמן. "התחלנו, רבי חיים קניבסקי ואנוכי ללמוד בכולל 'חזון איש'. היה זה בתחילת היווסדו. היינו

מרבים להיכנס ל'חזון איש' לשטוח את ספקותינו. באחד הימים הציע אחד האברכים בבית המדרש תירוץ על 'צריך עיון' של רבי עקיבא איגר. התירוץ היה נראה פשוט כל כך ונפלא כל כך, עד שתמהנו מה ראה רבי עקיבא איגר על כך להותיר את הקושיה ב'צריך עיון'.

"בימים ההם, אלו הדברים שהיינו עולים בגינם לחדרו של מאור הגולה..."

"הצגנו בפני ה'חזון איש' את הקושיה ואת התירוץ. כששמע ה'חזון איש' כך. קם ממושב, ופתאום עשה מעשה מוזר..."

"הוא נטל את מקלו והניחו על כתפיו. ואז תלה את שני ידיו והידק אותם לשני צידי המקל, עצם את עיניו במין דבקות כמו בשעת 'נעילה', והחל פוסע הדרוכה הזו ברחבי החדר.

"רבי חיים אמר לי אחר כך, שכך דרכו של ה'חזון איש' להביא עצמו למיצוי הכוחות העיוניים, ולריכוז מוחלט בסוגיה.

"שעה ארוכה התהלך כך. מלאך בין בני תמותה, גידיו משתרגים, פניו מאדימות מעוצמת הריכוז... וכל אותה שעה שכח מקיומנו ומקיומו של העולם למרגלותיו. זה היה מחזה נורא!

"לפתע עצר, פניו הדרוכות התרככו, הוא פנה אלינו במאור פנים, והחל מסביר בהרחבה היכן טעינו בבסיס הדברים. ועל כן התירוץ שלנו שגוי.

"לאחר מכן פנה אלינו והוסיף דברים:

יש רעיונות שיוצאים לאור עולם על ידי כישרון. העולם מכנה את זה 'אינפאל'... אבל כל מה שמושג ללא יגיעה חושף רק צד אחד של ההיגיון. לא את התמונה השלמה. מטרת העמל והיגיעה לחדור לעמקים, למוצא הדברים, כדי להתבונן בתמונה השלמה. אין דרך לתרץ קושיה של רבי עקיבא איגר בלי לחדור למעמקים". **הרגעים הללו היו החיידר של רבי חיים.**

כמו דודו הקדוש, ראה רבי חיים את חזות הכול בעמל, ובחדירה למעמקים. לא העמל הדרוך והמתוח נוסח 'חזון איש', אלא העיון האינסופי בדיבורי התורה והנסיון השלו והתמידי והבלתי נפסק להבין כל דבר למעמקיו. הוא חי בעמלו. העמל המתוק שלו היה כרוך בהקשה והתחברות מתמשכים לדברי חז"ל, וזה השרה בו שמחה ובהירות וחיות. והעניק לו את האור הרבי'חיימי' ההוא, השלו, המתוק. **ההתחנכות להקשיב קשב אינסופי לחז"ל, לתורה, העשירה אותו בכישרון להתהלך כבן אהוב ושמה בתוככי העמל והיגיעה עצמים!**

"...איך דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. המיתה שבכאן הוא הנטייה מפשוטו של החיים, לעומקו של החיים, לתוך תוכו..."

"כל שהאדם מרבה בשבירת המידות מרבה חיים. כי שבירת המידות היא הריגת החיים השטחיים ומיתה של היצר... ואמנם מיתה זו תחייה בעליה!" ('קובץ אגרות חזון איש ח"א ג').

המיתה וההקמתה הנפלאה הזו, החייתה יומיום את רבי חיים, והפכה אותו למאושר באדם!

(מתוך הספר 'תניא כוותיה דרבי חיים' בעריכת הרב יעקב ב. פרידמן)

סיפר הילד ששמע לעצה. כתב: הציצית על השידה, החולצה על הכסא, המכנסיים על הספה, נעל אחת פה והשניה שם, וסיים: ואני במיטה. שמח וטוב לב, קרא "המפיל" ונרדם. בבוקר נטל ידיו וליקט הבגדים אחד לאחד. הגיע לסוף הרשימה, "ואני במיטה", ולא מצא. מאז מחפש הוא את הפריט האחרון החסר...

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על האנשים הרבים ש'מחפשים את עצמם', ומעטים המוצאים

"את הדרך? לכו בה" (שמות י"ח, כ')

בליטא היה הזהב זול יותר מאשר בפולין הסמוכה. היו שהתפרנסו מכך, הבריחו זהב מליטא לפולין בלא לשלם עליו את המכס, שהשווה את ההפרש. מובן שהשלטונות עשו כל שביכולתם למגר את התופעה. ערכו מצוד אחר המבריחים, והחרימו את הזהב. לא נזקקו למעצר. ההפסד היה צורב דיו, הון עתק.

יום אחד יצא מבריה מהעיר לידא, מרחק שבעה קילומטרים מהגבול עם פולין, ובידו מזוודת זהב כבדה, כמעט כרע תחת עומס המשא, אבל הרווח הצפוי יפצה על הסבל. מובן שלא פסע בדרך המלך, נכנס ליער ופסע במשעוליו. ולפתע נחרד: צל האפיל עליו: שוטר רכוב על סוסו. "לאן אתה הולך" התעניין השוטר.

"... יש בני דודים בעיירה שעל הגבול", ענה.

"ומה בידך?", שאל השוטר.

"ב... בגדים עבורם", השיב בלב הולם.

"ניחא", הפטיר השוטר, והאט את קצב רכיבתו, התאימו לצעדי

האיש. "ומדוע אינך הולך בדרך הראשית?"

"אני אוהב ללכת ביער. יש צל, ואויר, וציוץ הציפורים..."

"אמת", אישר השוטר, ורכב לצידו בדומיה. נהנה אף הוא מהצל ומהשלווה.

יצאו מן היער, בתי עיירת הגבול נראו. המבריח המסוייט היה על סף קריסה. המזוודה כבדה כל כך, ועליו להעמיד פנים שאינה מכילה אלא בגדים. אבל מילא, התקרית מאחורינו, הנה הוא מגיע. בפאתי העיירה עצר השוטר: "פתח את המזוודה!", הורה.

לכו צנח, אשר יגור בא. וכי היתה לו ברירה? פתח, והזהב סנוור.

השוטר ירד מסוסו, נעל את המזוודה, החרימ את האוצר.

"נבל!", התייפח המבריח בחרון אין אונים.

השוטר תמה: "אתה העבריין, ואני הנבל?!"

"אם חשדת בי, למה לא אמרת זאת מיד, למה לא החרמת בתחילת הדרך? אתה רכבת בניחותא על הסוס ואני סחבתי את המטילים הכבדים - מה אני סבל שלך?!"

אך, יש כה הרבה, שאינם אלא 'סבלים'!

והלא זה סיפור הגמרא (בבא בתרא יא ע"א) -

תנו רבנן, מעשה במונבו המלך שבזבו אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשנות בצורת. נאספו עליו אחיו ובית אביו ואמרו לו: "אבותיך גנזו והוסיפו על של אבותיהם, ואתה מבזבזם?"

אמר להם: "אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי!"

הם לא היו אלא "שומרים", "סבלים". אצלי, בא הממון לתכליתו! ואנחנו, מה?

שומרים, או מנצלים לטובה?!

אני זוכר, בסיביר, ישבנו פעם כמה אסירים. אנו, אשרינו שנתפסנו על דברי תורה. אבל הרוסים החרימו את רכוש הגבירים וגירשום לסיביר. ממש: "לוקה ומשלם". היו שם שני אחים, הגבירים הנודעים לבית פונסקי, מעשירי קובנה לשעבר. אמר לי האחד מהם: "לעולם לא אמחל לרב מקובנה - ה'דבר אברהם' זצ"ל - ולרב מפוניבז'!"

אמרת לי: "מה לך להאשים את הרבנים?"

אמר לי: "איני מוחל להם! מדוע כשבאו להתרימוני לתורה ולחסד, לא באו באיומי רובים! הקומוניסטים, באו עם רובים..."

אילו היה נותן אז, לפחות היתה לו קרן קיימת...

"ואתה יודע מה חורה לי?", אמר, "שהקומוניסטים החריבו עמל של שלוש מאות שנה! דורות ששקדו על העושר, ובמחי יד אבדו!"

שלוש מאות שנה סחבו מזוודות עבור הקומוניסטים... הסבא של המשך בעמוד 28

"היפני בעל העיניים המלוכסנות ביקש הבהרות נוספות. שְחִזְרָתִי במוחי את כל הגירסא דינקותא, והחילותי להסביר לו את עברו של העם היהודי. במשך מאות שנים היינו עבדים במצרים, עד שהאלוקים הוציא אותנו משם ונתן לנו את התורה, ובתורה ההיא כתוב שאסור לעבוד בשבת". האיש היפני נראה המום. "ואתה רוצה לומר לי שאתה שייך לעם הזה?!" - שאל בהתפעמות

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על הצעיר שהחליט לחזור בתשובה ולשמור שבת ביפן

מאת: הרב משה מיכאל צורן
"יום השביעי שבת" (שמות כ, ט')

איך שהקב"ה מכוון את רגליו של האדם! עד כמה הוא מעונין שלא יידח ממנו נידח! לפעמים אנחנו עומדים ושומעים סיפור, ומשתאים לנוכח הפרטים, שכולם, ללא יוצא מן הכלל, כווננו על ידי הבורא-עולם, כדי להיטיב עם האדם ולהחזירו בתשובה שלימה.

את הסיפור דלהלן סיפר לנו ת"ח, שאחיו הגדול ממנו חזר בתשובה שלימה, בהיותו ב...יפן. עד לשם הוא היה צריך להתגלגל כדי להתקרב לאלוקיו! היום יושב האח ולומד תורה בכלל בבית שמש, ומדהים היה לשמוע שעד לחזרתו בתשובה היה חילוני גמור. האיש זכה להתקרב בזכותה של השבת, ומעשה שהיה כך היה. כמו רבים מן הצעירים בני גילו, יצא הבחור לטייל ברחבי העולם. המסע החל באוסטרליה והיה אמור להסתיים ביפן, לאורך תקופה של כשנתיים ומחצה.

הוא כבר הגיע ליפן, אלא שאז התעוררה לו בעיה קשה; בכיסו לא נשאר כסף, לבד מ-200 דולרים, שבהם אי-אפשר היה לעשות מאומה. בוודאי לא לטייל ברחבי המדינה.

למזן את האכסניה

עלותו של חדר קטן להשכרה ביפן, מגיעה לכדי 500 דולרים, וכיון שהוא התכוון להישאר ביפן לפחות חצי שנה, היה מוכרח לעבוד במקום כלשהו, כדי לממן את האכסניה ולהשתכר למחיתו. האיש לא הצליח למצוא עבודה, ונאלץ ללון ברחובות, מתוך בושה שגברה מיום ליום.

משעבר עוד יום ועוד שבוע, ומקום העבודה עדיין לא נראה באופק, החל לחשוב על מר-גורלו, ומה הביאו עד הלום. מה שהציק לו יותר מכל היתה העובדה שכל הצעירים הגויים שהגיעו יחד עימו ליפן, ובאותו פרק-זמן, מצאו עבודה באופן מידי, והשתכרו באופן מכובד, ורק הוא נשאר ללא עבודה, וכל הכסף שבכיסו התדלדל לחלוטין.

יתירה מכך; גם הוא הלך לראיון בכמה מפעלים ובתי עסק, והגם שהיה נראה שהנה החוזה עומד להיחתם, ברגע האחרון הוא בוטל, מסיבות לא-מוננות.

הודיעו לו בעלי העסקים שהעבודה במפעלם היא 6 ימים בשבוע, מלבד יום ראשון, יום החופש הגוי, הוא הביע נכונות מצדו לעבוד בצורה כזו. ולמרות הכל - לא מצא עבודה.

ברוב יאושו, החל הבחור לחשוב על 'מהלכים שמימיים' המקוונים את דרכו, ודווקא בכך הוא מצא נוחם, וכשהתכרבל לאחר מכן על אחד הספסלים בגן הציבורי של טוקיו, כבר לא היה לו כל-כך קר...

בבוקר אחד, לאחר שעוד חוזה התבטל, ומאידיך - באותו בוקר עצמו השיגו כמה מחבריו הגויים עבודות מצוינות, הוא מחליט לעשות חשבון-נפש נוקב עם עצמו, וכך התגלגלה במוחו המחשבה, שהעבירה הראשונה שעשה בבית הוריו ששמרו מצוות, היתה חילול שבת, ומזה נפתח הפתח להתדרדרות הכללית שלו, עד לפריקת העול המוחלטת שבה הוא נמצא ברגע זה.

לפתע נושבת בו רוח-טהרה ממרום, והוא מחליט לשמור שבת, יהיה מה שיהיה! הוא לא יחלל יותר את השבת!

הוא ידע שהניסיון הראשון שיעמוד בפניו יהיה כאשר יציעו לו עבודה, ויום השבת יהיה כלול בימי העבודה. אבל ההחלטה היתה כל-כך חזקה, עד שהוא מקבל על עצמו שבגין שמירת השבת הוא יוותר גם על מקום העבודה, אפילו שיציעו לו משכורת מכובדת.

'אני אדאג לך'

האח מספר שדבר פלאי קרה לבעל-התשובה הלזה מיד לאחר ההחלטה.

'מהלכים שמימיים'

כיהודי שלא שמר מצוות רח"ל, לא עמדה לו השבת כמחסום, וכאשר

האישי היפני נראה המום. "ואתה רוצה לומר לי שאתה שייך לעם הזה?!"
- שאל בהתפעמות.

"כן", עניתי בגאווה ביישנית.

ב-3 הדקות הבאות ישבנו בשקט אחד מול השני. הבנתי שעכשיו הוא צריך להודיע האם למרות סירובי לעבוד בשבת, הוא מוכן לקבלני לעבודה.

"תראה", אמר מנהל המפעל בתום ההפוגה, "אמנם המפעל הזה הוא חדש, אבל אני מנהל מפעלים מזה עשרות שנים, ואף פעם לא עשיתי דבר כזה, לקבל אדם שלא יעבוד ביום השבת של היהודים, אבל משום-מה אתה מצאת חן בעיניי, ואני מוכן שתעבוד מיום ראשון עד יום ששי..."

היפני שולף חבילת שטרות מכיסו

גל של אושר הציף את ליבי והודיתי לו בחום על בואו לקראתי. ראיתי בכך נס משמים בגין החלטתי לשמור את השבת. אבל היפני עוד לא גמר. "יש לך עוד משהו שאתה זקוק לו?", הוסיף לשאול.

"לא העזתי לבקש זאת, אבל אם שאלתי, אענה לך שחבר שלי מארץ ישראל שילם לי מכספו על שבועיים בבית מלון, ומאוד לא נעים לי ממנו, ואני רוצה להחזיר לו את הכסף כמה שיותר מהר.

"אם אפשר, אבקש שבשבועות הראשונים תשלם לי את המשכורת בסוף כל שבוע - ולא בסוף כל חודש כמקובל בשוק - כדי שאוכל להחזיר לו את כספו".

היפני שקע בהרהורים, ולבסוף אמר: "לא שמעתי על אף מנהל שעושה דבר כזה, אבל אתה יודע מה - כיון שמצאת חן בעיניי, ואינני חושש שתברח לי, קיבלת גם את זה..."

"עוד משהו?!", שאל היפני.

"לא, לא, תודה רבה על הכל!", השבתי, ופניתי לצאת.

"רגע", אומר המנהל, "ספר לי מהיכן באת לכאן?".

"מרחוב פלוני", השבתי.

"ואיך הגעת?"

ברגל.

למשמע התשובה שלף המנהל ממגירתו את מפת עיר הבירה היפנית, טוקיו, והתבונן היכן נמצא הרחוב שבשמו נקבתי. לפתע קם ממקומו וצעק: "ומשם באת ברגל?! כלום אין לך כסף לרכבת?!"

הרכנתי ראשי והגבתי בשלילה. "אכן, אין לי בכלל כסף, ולכן הגעתי ברגל".

ברגע זה שלף היפני חבילת שטרות כסף מכיסו, ומסר לי. "עובד במפעל שלנו צריך להיות מסודר גם בלינה טובה. קח לך את זה על חשבון המשכורת הראשונה. גם את זה אני לא עושה לאף אחד, רק לך, כי מצאת חן בעיניי", אמר.

1,000 דולר היו שם. במזומן. הייתי המום!

המנהל עמד בדיבורו ושיחרר אותי בשבת מן העבודה. בינתיים יצרתי קשר עם יהודים חרדיים באזור, שלימדו אותי תורה, צברתי סך מכובד של כסף, וחזרתי ארצה, והיום אני לומד בכולל בבית שמש...

והכל-הכל בזכותה של שבת-קודש.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה')

לאחר כמחצית השעה ניגש אליו אדם ברחוב ואמר לו: "אינך מכיר אותי?!" הוא מתבונן בו, ומשיב "בוודאי שאני מכיר אותך! הלא נפגשנו פעם בחנות ספרים בתל אביב, ושוחחנו זמן רב..."

מהון-להון, מספר הצעיר לאיש-שיחו על כל מה שעבר עליו, ובעיקר על כך שאין לו כסף ומקום לינה. היהודי מארץ ישראל הרגיעו ואמר לו "אני אדאג לך". כבר באותו מעמד שכר לו חדר לשבועיים באחד המלונות של טוקיו, ואמר לו שלא ילחץ מהחזרת הכסף, אלא שיעשה זאת רק כשיוכל, דהיינו לאחר שתהיה לו עבודה.

עצם העובדה שיהודי זה היה הראשון שניגש אליו ברחוב, והציע את עזרתו, מה שלא עשה אף גוי מבין מאות האלפים העוברים ברחוב זה מדי יום, הפעם בליבו את הקשר לעם היהודי, ובשלב זה הוא כבר ידע שהקשר הזה מגיע רק דרך שמירת מצוות, ואי-אפשר להפריד בין הדבקים.

המנהל היה בטוח שהצעיר יקפוץ משמחה

במשך השבועיים הבאים, המשיך מיודענו לחפש עבודה, כשהוא זוכר כל הזמן את ההחלטה בדבר שמירת השבת, אך עדיין לא נקלעה לידי הצעה טובה.

והנה, ביום האחרון שבו היה צריך לעזוב את החדר בבית המלון, ניגש אליו מנהל המלון ואמר לו: "שמע, עקבתי אחר תהלכותיך והנהגותיך, ואני רוצה לומר לך שמצאת חן בעיניי, ואם הינך מחפש עבודה טובה, אני יכול לתווך בינך ובין קרוב-משפחתי, שפתח זה עתה מפעל, והוא מחפש אנשים צעירים שיעבדו אצלו".

כמובן שהיהודי הביע הסכמתו לבדוק את הענין. הוא הגיע למנהל המפעל ההוא, שציין בפניו כבר בתחילת הפגישה את שעות העבודה, וימי העבודה הם 6 ימים, חוץ מיום ראשון. והשכר - לא פחות מ-4,000 דולרים, סכום גבוה מאוד גם ביחס ליפן.

המנהל היה בטוח שהצעיר היושב לפניו יקפוץ משמחה לשמע גובה המשכורת שהוא עתיד לקבל. מה רבה היתה הפתעתו שהלה סימן בידו לאות שלילה. היפני הרגיש שהסירוב לא בא על רקע מהות העבודה, אלא בשל דבר אחר. כיון שהצעיר מצא חן בעיניו, לא רצה לוותר עליו כל-כך מהר.

"האם יש לך משהו לשאול?" - התעניין.

והיהודי נשם עמוק-עמוק, ואמר שתי מילים: "אני יהודי!"

מנהל המפעל היפני זקף זוג עיניים תמהות: "נו, אז מה זה אומר?", שאל. "אני לא יכול לעבוד בשבת, שהיא יום המנוחה של העם היהודי", השיב הבחור.

'מצאת חן בעיניי'

היפני בעל העיניים המלוכסנות נשען על כורסתו, וביקש הבהרות נוספות. "שְׂחִיָּרְתִּי במוחי", סיפר היהודי, "את כל הגירסא דינקותא שלי, והחילותי להסביר לו במילים פשוטות את עברו של העם היהודי".

"במשך מאות שנים היינו עבדים במצרים, עד שהאלוקים הוציא אותנו משם ונתן לנו את התורה שלו על הר סיני, והתורה הזו היא ספר חוקים ומשפטים, המורים לאדם מה לעשות ומה לא לעשות. ובתורה ההיא

כתוב שאסור לעבוד בשבת" - - -

"מי אתה?" ,שאלה הסבתא, והרב הוטנר השיב לה "אני יצחק וורשאור". "אתה יצחק וורשוואר?" ,שאלה הרבנית בקול גדול, והסתכלה עליו מכף רגל ועד ראש במבט חצי מאשים. "זה אתה? בעלי לא אוכל ולא ישן בגללך, הוא כל הלילה בוכה וצועק"

הגאון רבי אברהם גולדשמידט שליט"א, נין הסבא מסלבודקא זצ"ל,
עם סיפור מדהים ששמע מהגאון רבי יצחק הוטנר בעל ה'פחד יצחק' זצ"ל

"ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים" (שמות י"ח, כ"א)

בשבוע שעבר הבאנו כאן בעלון 'לקראת שבת', מדברותיו של הגאון רבי אברהם גולדשמידט שליט"א, בנו של הגאון רבי אליעזר גולדשמידט זצ"ל ונין הסבא מסלבודקא זצ"ל. בתוך השיחה שמענו מפיו של הרב גולדשמידט שליט"א, הרבה עובדות מרתקות וסיפורים מפעמים על גדולי הדורות, ורק מפאת קוצר הידיעה לא יכולנו לפרסם את כולם. על כן אנו מביאים הפעם בס"ד צרור נוסף של סיפורים ועובדות, שהרב גולדשמידט עצמו היה עד להם, או שמע אותם מפי בעלי המעשה עצמם:

כשאבי מורי, הגאון רבי אליעזר גולדשמידט זצ"ל, למד בישיבת סלבודקא בעיר סלבודקא שבליטא, הוא למד בחברותא עם הגאון רבי יצחק הוטנר, ה'פחד יצחק' זצ"ל. הם למדו בין היתר מסכת נזיר, ובאותה התקופה גם כתב הגר"י הוטנר את ספרו 'תורת הנזיר'. הרב הוטנר עוד לא היה נשוי באותם ימים.

לימים, כשעלה הגר"י הוטנר לארץ והתיישב בה, הוא החל לתכנן את הקמת הישיבה שלו, 'ישיבת 'פחד יצחק', ואני, כבנו של אחד מידידיו הטובים, הייתי נכנס מדי פעם לבקר אותו. הרב הוטנר היה מקבל אותי תמיד בשמחה גדולה, ולא פעם שמעתי ממנו סיפורים מאוד מעניינים אודותיו, וגם אודות גדולים אחרים.

פעם אחת נכנסתי לרבי יצחק והוא אמר לי: "תשמע משהו מעניין שקרה לי מקודם. בא אלי יהודי אמריקאי ובפיו טענה: הוא לא יודע איך להתמודד עם המצב החדש שנהיה פה. יש לו מספר בנות בלי עין הרע, את הגדולות הוא חיתן בלי שם בעיה, אבל עכשיו באו הבנות היותר צעירות, ויש להן דרישות גבוהות. הן צריכות לדעת באיזו ישיבה הבחור לומד, האם הוא מתמיד, האם הוא יודע ללמוד, מה אומר עליו ראש הישיבה שלו, אם הוא לומד רק עשר שעות ביום הוא לא מספיק מתמיד, צריך אחד שלומד 14. מה יהיה? איך אפשר למצוא ככה חתן לבנות, למה אי אפשר לעשות שידוכים נורמליים כמו שעשינו עם הבנות הגדולות יותר?".

אמר לי רבי יצחק: "אה!!! גיוואלדיג! אהבת התורה הולכת וגדלה, כבוד התורה הולך ומתגבר. 'מוראדיג'! זה דבר נפלא".

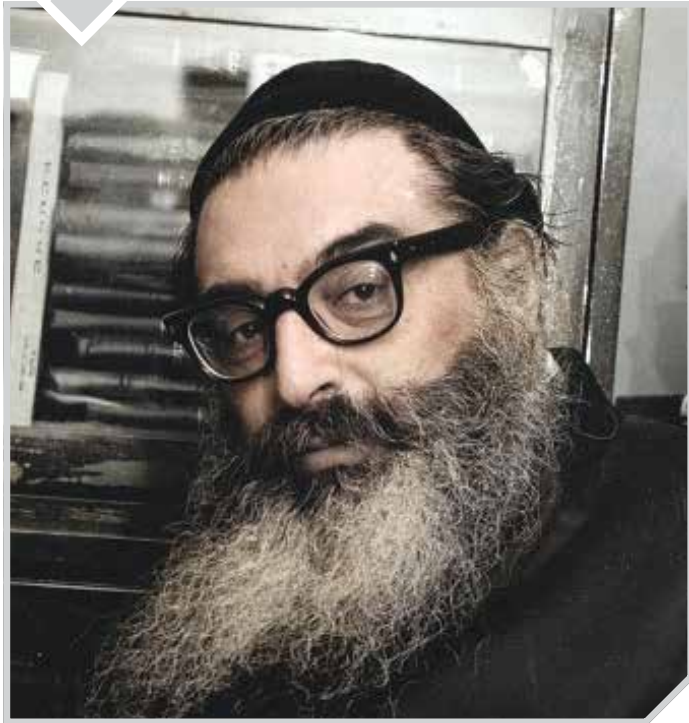
ואז, הוסיף רבי יצחק וסיפר לי סיפור, כדי להמחיש לי מה זה אהבת תורה, שיהיה לי מושגים מה זה נקרא כבוד התורה, שלא נטעה לחשוב שזה באמת דבר חדש שלא היה לעולמים חלילה וחס. הסיפור אירע כשלמד בישיבת סלבודקא. באותה התקפה בה למד שם גם אבי מורי זצ"ל כאמור, אבל לפני שאספר את הסיפור ששמעתי מפי רבי יצחק, אני רוצה לספר קודם מה ששמעתי מהחברים שלו, אבי מורי ואחרים, שסיפרו לי איך רבי יצחק הגיע בכלל לישיבת סלבודקא.

קרון עם עילויים

באותם ימים היה בעיר סלבודקא כולל אברכים שהתנהל במקביל לישיבה. בראש הכולל עמד בחור מבוגר, גאון עצום בתורה, הגאון רבי זלמן פרמוט, היו מכנים אותו 'ר' זלמן קוברינר' כי הוא בא מהעיר קוברין, ושם בסלבודקא היו מכנים הרבה מאוד בחורים עם השם של העיר ממנה באו. הוא התחתן רק בגיל 41, עם בתו של הרב מקיידן.

בכולל סלבודקא למדו גאוני עולם כמו ראש הישיבה הגאון רבי יעקב קמינצקי, הגאון בעל ה'דברי יחזקאל', הגאון בעל ה'מדרש דוד' ועוד.

ביום מן הימים החליט ר' זלמן לנסוע לוורשה, ככל הנראה כדי

הגאון רבי יצחק הוטנר בעל ה'פחד יצחק' זצ"ל

"אתה יצחק וורשוואר?", שאלה הרבנית בקול גדול והסתכלה עליו מכף רגל ועד ראש, במבט חצי מאשים. "זה אתה? בעלי לא אוכל ולא ישן בגללך, הוא כל הלילה בוכה וצועק מה יהיה עם יצחק וורשוואר, מה יהיה עם יצחק וורשוואר?"

רבי יצחק שמע את הדברים הללו, והבין שהסבא כנראה מודע לכך שהוא רוצה לעזוב את הישיבה, ולא זו בלבד אלא שהוא גם מאוד מאוד מודאג בגינו, ודואג מאוד לעתידו. הדברים הללו חלחלו עמוק ללבו, וגרמו לו לשנות את דעתו. כך הוא זכה לצמוח לגדול בתורה וגאון עולם.

ואם אנחנו מדברים מהאופן בו בנה הסבא מסלבודקא את תלמידיו, אני אספר כאן במאמר המוסגר סיפור נפלא ששמעת מפי עד ראייה.

הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן, ראש ישיבת בולטימור, היה גם הוא תלמידו של הסבא מסלבודקא. היו לו שני תלמידים אחרים, שם משפחתם היה ליף, הם למדו אצלו בבולטימור ולאחר מכן באו ללמוד בארץ והקימו כאן בארץ בתים בישראל. כשהרב רודרמן היה מגיע לארץ, הם היו מקבלים את פניו ומלווים אותו. סיפר לי אחד מהאחים ליף, שהוא היה משמש כנהג של ראש הישיבה הרב רודרמן. פעם אחת הם נסעו בירושלים בשעת אחר הצהריים מאוחרת, והרב רודרמן פתאום מבקש בקשה מעניינת: "אתה יכול בבקשה לקחת אותי להר הזיתים? אני רוצה לפקוד את קברו של הסבא מסלבודקא הטמון שם!"

נענעה התלמיד ואמר בבקשה, אם ראש הישיבה רוצה בוודאי שאני יכול, ומיד החל לנסוע לכיוון, הגיע להר הזיתים ועצר בכניסה לחלקה שבה טמון הסבא מסלבודקא.

הם יצאו מהמכונית, התחילו להתקרב, וכשהרב רודרמן כבר זיהה את המקום הוא ביקש מתלמידו שיעמוד מרחוק: "עשה לי

לגייס כספים להחזקת הכולל בסלבודקא. הסבא מסלבודקא שמע על כך, ואמר לו: "אם אתה נוסע לוורשה, עשה בבקשה טובה, תיכנס שם לבתי המדרש ותמצא לי כמה עילויים, בחורים גאונים. תביא אותם ללמוד אצלנו בישיבה..."

נסע ר' זלמן קוברינר לוורשה, נכנס לבתי המדרש וחיפש אחר בחורים מוכשרים במיוחד. בפולין לא היה מקובל כל כך ללמוד בישיבות, הבחורים היו לומדים בבתי המדרש, ולא בכל מקום היה להם אדם גדול שידריך אותם איך ללמוד סוגיא.

אחרי ששהה שם כמה ששהה, חזר רבי זלמן לסלבודקא, ואתו עוד שמונה בחורים עילויים גאונים, חריפים, בחורים שעתידם לפניהם.

אחד מאותם בחורים היה רבי יצחק הוטנר, שבישיבה כינו אותו 'יצחק ורשוואר', על שם העיר וורשה ממנה הגיע.

ר' זלמן קוברינר נכנס לסבא מסלבודקא, ואומר לו: רבי, הבאתי לך קרון מלא בעשרה עילויים כמו שביקשת... כל הבחורים נכנסו לקבל שלום מהסבא שהחל למנות אותם וראה שיש רק שמונה בחורים. הוא פנה לר' זלמן קוברינר ואמר לו, נו? אמרת עשרה עילויים וכאן אני רואה רק שמונה, איפה השנים הנוספים? ר' זלמן עשה את עצמו כנעלב ואמר לסבא מסלבודקא, ומה איתי? אני לא עילוי? הרבי אינו מונה אותי בתוך כל השאר? הרי גם אני באתי עכשיו מוורשה...

חיך הסבא והוסיף לשאול: "אם היית אומר תשעה עילויים, ניחא, אבל אמרת עשרה וגם אם נכלול אותך עמהם יש כאן רק תשעה?"

השיב לו ר' זלמן תשובה ניצחת ואמר: "אבל הרי אני כבן ארבעים שנה, אני שווה בגיל לשני בחורים צעירים ואף יותר, ואם כן שמונת אלה יחד איתי הרי כאן עשרה עילויים צעירים..."

עם התרמיל ביד

רבי יצחק הוטנר החל להתאקלם בישיבה, הוא מצא את מקומו ולמד והתעלה, אבל אחרי תקופה אירע איזה עניין שגרם לו לשנות את דעתו. הוא מאוד התלבט עד שלבסוף החליט שהוא עוזב את המקום וחוזר לוורשה מכורתו.

ארז את חפציו, ארגן את מעט הדברים שהיו לו בתרמיל, העמיס אותו על גבו ויצא לדרך, כשלפניו שהוא פונה לתחנת הרכבת, הוא ביקש להיפרד קודם מהסבא מסלבודקא.

נקש רבי יצחק הצעיר על דלת הבית, ואת הדלת פתחה הסבתא רבא שלי, 'הסבתא מסלבודקא'... היא היתה אשה חזקה ופעילה. הסבא כיבד אותה כבוד מלכים, אבל זה כבר נושא למאמר בפני עצמו.

היא רואה שבדלת עומד בחור כשחפציו ארוזים. שואלת הסבתא לרצונו, והוא משיב לה שהוא רוצה להיכנס כדי להיפרד מהסבא, לפני שהוא נוסע הביתה.

"מי אתה?", שאלה הסבתא, והרב הוטנר השיב לה "אני יצחק וורשוואר".

טובה", הוא ביקש, "הישאר כאן. אני רוצה לגשת לבדי לקברו של הסבא".

סיפר לי התלמיד שיצר הסקרנות בער בו מאוד. 'מה זאת אומרת? ראש הישיבה רוצה ללכת לקבר לבדו? מה יש לו לעשות שם שאסור שעוד משהו יראה? אני חייב לראות...!'

השעה כבר היתה שעת דמדומי חמה, המקום התחיל להחשיך, והתלמיד ניצל את זה כדי לעשות עיקוף קטן מהצד והתקרב אל מקום מנוחתו של הסבא, במטרה לבדוק מה הרב רודרמן עושה שם.

לנגד עיניו התגלה מחזה מרטיט: הגר"י רודרמן הגיע אל הקבר, נשכב עליו בהשתטחות גמורה והתחיל לצעוק בקולי קולות "רבי רבי, אתה יודע שבלעדיך לא היה יוצא ממני כלום! אתה יודע שאתה בנית את האישיות שלי, אתה עשית אותי למה שאני", כך משך שעה ארוכה צעק הרב רודרמן ובכה על קברו של הסבא מסלבודקא.

אפשר לספר עוד ימים ושבועות על האופן שבו בנה הרב את תלמידיו, וכולנו הרי רואים שכל עולם התורה של ימינו מבוסס במידה רבה עליו ועל תלמידיו הקדושים.

רבי חצק'ל טרסטינער

עד כאן מה ששמעתי מחבריו של רבי יצחק הוטנר, ועכשיו אספר מה ששמעתי מרבי יצחק עצמו: בחלק מהתקופה בה הוא למד בישיבה, הוא היה ישן בחדר אחד עם 'רבי חצק'ל טרסטינער' - הגאון רבי יחזקאל ברשטיין בעל ה'דברי יחזקאל' הי"ד, שהיה במקור מהעיר טרסטינה ולכן כינו אותו כך, על שם עירו. הוא היה אחד מרבותיו של מרן הרב שך זצ"ל, ולימים הוא היה אחד מאותם קדושים וטהורים שנתעלו באש קודש על קידוש ה' בפורט התשיעי של קובנה.

למעשה ה'דברי יחזקאל' כבר היה אז נשוי, הוא לא היה מבחורי הישיבה, אבל מאחר ונפשו חשקה בתורה והוא היה מתמיד עצום, הסדר היה שהוא היה נשאר לישון בישיבה יחד עם הבחורים, ורק לשבתות היה חוזר לביתו.

בסלבודקא, מי שקבע את סדרי הישיבה, היה לא אחר מאשר הסבא מסלבודקא עצמו. הוא סידר את החברותות, הוא גם

החליט מי ישן איתה, וכל ענייני הישיבה התנהלו על ידו, ברמה שאי אפשר בכלל להבין לאילו רזולוציות הוא ירד, והכל היה מתוך שיקול דעת בהיר, ומתוך כוונה לסדר את הכל, כך שלכל בחור ייתנו התנאים הטובים ביותר לצמוח לגדול בתורה.

בכל אופן, מספר רבי יצחק הוטנר שהוא ישן באותו חדר עם רבי חצק'ל טרסטינער: "אני ישנתי כשמיטתי צמודה לקיר אחד", הוא סיפר לי, "ורבי חצק'ל ישן כשמיטתו צמודה לקיר הנגדי, בצד השני של החדר.

"אני אהבתי ללכת לישון בעודי מעייין בספר 'עונג יום טוב'. רבי חצק'ל לעומת זאת, היה יושב וכותב חידושי תורה לאור הנר שהיה על שולחנו, עד ששמורות עיניו נעצמו וכשגברה עליו העייפות הוא היה נכנס למיטה ושוכב לישון.

"פעם אחת עיינתי ב'עונג יום טוב' עד שייעצמו שמורות עיני, והנה עלתה לי קושיא חזקה על איזה נושא שהוא כתב שם. "העמקתי מעט, ניסיתי לחשוב על הסבר, ולאחר שראיתי שאני לא מוצא הסבר, צעקתי לרבי חצק'ל שהיה שקוע בכתיבה, ושאלתי אותו את השאלה שלי...

"הוא חשב שתי דקות, ולאחר מכן ענה לי תשובה מאוד יפה. עברו שתי דקות ואני שאלתי אותו שאלה על התשובה השיב לי... עברו עוד שתי דקות והוא ענה לי תשובה, כך נמשך המו"מ הזה, עד שלבסוף נרדמתי עם הספר ביד. עברו כמה שעות ולפתע, באמצע הלילה אני מרגיש שמישהו דוחק בצלעות שלי, 'יצחק יצחק, גיך גיך וואש נעגל וואסער, איך האב אן'עצה מיט'ן עונג יום טוב!!!'.

בתרגום ללשון"ק: "יצחק יצחק, מהר מהר תיטול 'נעגל וואסער' (נטילת ידיים של שחרית), יש לי דרך לתרץ את ה'עונג יום טוב'..."

"הוא לא עזב אותי עד שנטלתי ידיים והקשבתי לתירוץ החדש שלו..." סיפר לי הגר"י הוטנר.

ההרגשה שלי היתה, שהוא מספר את זה כדי להראות לי שכבוד התורה ועמל התורה זה לא דבר חדש, הוא רצה לתת לי דוגמה מיהודי שהיה בדור שלנו, שזכה להגיע לכאלו מעלות רמות, שהוא לא היה מסוגל להירדם בלילה בגלל שאלה שחבר שלו שאל ב'עונג יום טוב'.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

או אז הגיע תורו של האבא להתערב בסיפור. הוא קרא לשמחה'לה, כדי לספר לו 'סוד כמוס'. כמובן שבן החמש התפתה כמו כל ילד בגיל הזה לבוא ולשמוע את הסוד. האבא לחש לו כמה מילים באוזנו, והילד פשוט התחיל לרוץ... עכשיו כבר באמת הייתי סקרן. מה אפשר לומר לילד שיגרום לו לשנות את דעתו בצורה קיצונית כל כך?

יצאתי מביתו של החבר כשאני נפעם מהרעיון, ואז נזכרתי שכבר שמעתי את זה פעם ממורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, בשיחה שדיבר לאברכי החסידות, ושהוקדשה לנושא של חינוך הילדים

הרב יחיאל יהושע גולדברג

בתקופה האחרונה ביקרתי בביתו של חבר, לצורך שיחה חשובה שהייתי צריך לנהל אתו. היה זה בשעה של השכבת הילדים, וכמו בכל הבתים הבריאים בישראל, הבית היה קצת מבולגן. החבר התנצל מעט, ואני הרגעתי אותו שגם בבית שלי יש ילדים ב"ה, כולנו יודעים איך זה נראה.

בשלב זה נקרא אחד הילדים הצעירים בבית אל חדר הרחצה. "שמחה'לה בוא לאמבטיה", קראה אימו של הילד, והוא משך בכתפו בסירוב. "אתמול הייתי ראשון", אמר בן החמש, "עכשיו התור של בערל'ה".

האמא קראה לבערל'ה שהתעקש שעכשיו דווקא התור של שמחה'לה, וכמובן שבעקבות כך בבית שמחה וגם ששון....

או אז הגיע תורו של האבא להתערב בסיפור. הוא קרא לשמחה'לה, כדי לספר לו 'סוד כמוס'. כמובן שבן החמש התפתה כמו כל ילד בגיל הזה לבוא ולשמוע את הסוד. האבא לחש לו כמה מילים באוזנו, והילד פשוט התחיל לרוץ אל תוך האמבטיה...

הסתקרנתי... "איזה פרס הבטחת לו?", שאלתי את החבר, והוא השיב לי בחיוך: "לא הבטחתי לו שום פרס".

"אז מה? אימת עליו שאם הוא לא ירוץ לאמבטיה הוא יענש בחומרה?", שאלתי, וידידי משיב לי בשלילה גם הפעם. "לא היו לא איומים ולא הבטחות... זה היה משהו אחר לגמרי".

עכשיו כבר באמת הייתי סקרן. מה אפשר לומר לילד שיגרום לו לשנות את דעתו בצורה קיצונית כל כך?

ואז השיב לי האבא תשובה פשוטה: "רבי חנינא בן דוסא - זה מה שאמרתי לו. אני לחשתי לו לאוזן את שמו של התנא הקדוש, והוא רץ לאמבטיה כמו שראית".

"מה?!", שאלתי בחוסר הבנה, "איך קשור רבי חנינא בן דוסא לעניין הזה של ריצה לחדר הרחצה? זה סוג של לחש שאומרים והוא מחולל פלאות?"

"זכור לי שיש בגמרא סיפור על הלל הזקן שחפף ראשו", ניסיתי להזכר, "אבל זה היה בערב שבת. ובכלל איך התנא הקדוש רבי חנינא בן דוסא קשור לעניין?".

סיפור מרתק

"בכל שבוע, אני מספר לילדים שלי סיפור בשולחן השבת", השיב לי האבא. "כל השבוע אני עם האצבע על הדופק, אני בודק מה צריך לחזק, אם זה הנושא של שמירת הדיבור, או כיבוד אב ואם, אולי הנושא של תפילה וכדו', ואני מספר סיפורים בהתאם בשולחן השבת.

"בתוך הסיפורים, אני משחיל את המסרים החינוכיים שנראים לי חשובים ודחופים.

"השבוע סיפרתי כמה מהסיפורים המובאים בגמרא על רבי חנינא בן דוסא, סיפרתי על החומץ שדלק כמו שמן, על הערוד שנשך את רבי חנינא בן דוסא, ומת אחרי שנברא מעין חדש מתחת לרגליו של רבי חנינא, וכן עוד סיפורים מרבי חנינא בן דוסא.

עצם הרעיון שהילד יודע שהוא צריך להכין את ה'קדושת לוי' של השבוע ולבחור את הקטע שהוא מקריא בשולחן, זה כבר מכניס אותו לאווירה אחרת

להיכנס לחנות הספרים ולקנות ספר כמה ספרים עם סיפורים מתאימים שיוקדשו לנושא הזה. האבא צריך לבוא לשולחן השבת כשהוא כבר מוכן עם סיפור, עם הפרטים הקטנים, שיהיה מעניין, שיהיה מותח ומרתק, שיגרום לילדים להתחנן אליו שיספר להם עוד סיפור, ובתוך הסיפור הזה, אפשר להשחיל כל כך הרבה מסרים חינוכיים.

אבל חשוב מאוד שהמסרים יבואו בצורה עקיפה, לא בפניה ישירה לילד ולומר לו: "נו... אתה שומע שמחה'לה, אם רבי חנינא בן דוסא היה מתחצף לאמא שלו כמו שאתה מתחצף, אתה חושב שהוא היה הורג את הנחש או שאולי חלילה להיפך?", מי שיעשה דבר כזה, כמובן מאבד את כל התועלת שיש בסיפור, כי כל החכמה והתועלת שיש בסיפור הוא שהמסר מגיע בצורה עקיפה, וכשהמסר הוא עקיף, הוא מרמה ומרדים את מנגנון ההתנגדות הטבעי, כך הילד פתוח לשמוע את דברי המוסר והתוכחה, כשהוא לא מבין שהם מכוונים ישירות אליו.

צרות ביום חול...

אבל אני רוצה להוסיף לזה עוד נקודה חשובה. לא מזמן יצא לי לקרוא פירוש על המילים של 'רצה והחליצנו'. יסלחו לי הקוראים שאני לא זוכר איפה ראיתי את הפירוש הזה ואיני יכול לומר אותו בשם אומרו, אבל בעצם יש שם שאלה קשה מאוד. שכשאנחנו אומרים "שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו", אנחנו מתפללים רק על יום השבת עצמו שיעבור בשלום בלי בעיות? ומה עם יום שלישי? האם ביום שלישי אנחנו כן רוצים חלילה וחס שתהא צרה ויגון ואנחה? כמובן שלא! ה' ישמור ויציל. אז למה אנחנו מגבילים את הבקשה רק ליום מנוחתנו?

"אבל אני לא מספר את זה בצורה יבשה, אלא הסיפור הוא ממש סיפור מתח. הנחש הזה שמפחיד את כל אנשי העיר, ולא עלינו גרם לאבד כמה נפשות מישראל וכו' וכו', חיפשו את הצדיק הכי גדול ומצאו את רבי חנינא בן דוסא, איך הם הגיעו אליו וסיפרו לו בקול רועד, על הנחש המסוכן הזה, ואיך רבי חנינא שקע במחשבות ולבסוף אמר שהוא יבוא לטפל בנחש, ואז הוא עשה את הדרך הארוכה על גבי כרכרה רתומה לשני סוסים ועוד ועוד. "חלק גדול מהתיאור שאני מוסיף לסיפור, זה חלק הצדקות של רבי חנינא בן דוסא. כמובן שכשאני מדבר עם ילדים שחלקם בני חמש ואף פחות מכך, אני לא מדבר על הכוונות הנשגבות שכיוון רבי חנינא בתפילה. אני מזכיר את קדושתו ופרישותו, וילדים הגדולים אני מוסיף הערה שאנחנו רחוקים מאוד מלהבין מה זה בכלל תנא, ושאין לנו שמץ של השגה בקדושתו העצומה של רבי חנינא בן דוסא.

"אבל חלק מהתיאורים מתייחס גם לניסיונות שאיתם צריך להתמודד ילד בן חמש. ואני גם מסביר לילדים שלי, שגם הם יכולים להיאחז במדרגות הקדושה של רבי חנינא בן דוסא. כל יהודי יכול! כדי להגיע לזה צריכים לוותר לחברים, צריכים לשמור על פה נקי, צריכים להתפלל יפה מתוך הסידור, לברך יפה ברכת המזון, וכן... צריכים גם לשמוע בקול ההורים, ואם אמא אומרת להיכנס לאמבטיה, צריכים לרוץ בשמחה כדי לקיים מצוות כיבוד אם! מי שלא מכבד את ההורים שלו, איך הוא יכול להיות צדיק כמו רבי חנינא בן דוסא? זה בכלל לא הגיוני!

"וכך, בצורה עקיפה הילד מקבל את המסר. הוא מקבל את השאיפה ואת הרצון להיות כמו רבי חנינא בן דוסא, או כמו רבי שמעון בן יוחאי, או כמו החפץ חיים, או הרבי ר' אלימלך מליזענסק וכו'.

"לכן עכשיו, כל מה שהייתי צריך לעשות זה ללחוש על אוזנו של הילד בן החמש את המילים 'רבי חנינא בן דוסא', והוא כבר נזכר בשאיפות שלו, הוא נזכר שהוא גם רוצה להיות צדיק ושהדרך להיות צדיק זה לכבד הורים, לכן הוא רץ בכזאת שמחה וזריזות אל חדר הרחצה".

מסר עקיף

יצאתי מביתו של החבר כשאני נפעם מהרעיון, ואז נזכרתי שכבר שמעתי את זה פעם ממורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, שהסביר בשיחה שדיבר לאברכי החסידות ושהוקדשה לנושא של חינוך הילדים.

הרבי אמר אז שלכל אדם יש מנגנון טבעי של התנגדות לקבלת הוראות. גם לילדים קטנים. אם מצויים עליהם ופוקדים עליהם, לפעמים הם באופן טבעי מפתחים התנגדות. מצד שני, אין ילד בעולם שלא אוהב לשמוע סיפור יפה, ולכן מי שרוצה באמת להשפיע ולחנך את הילדים שלו, חייב לספר להם סיפורים חינוכיים.

לשם כך צריכים להתארגן לפני שבת, הרבי המליץ אז לכל הורה

יש מטרה, להתרומם, להתעלות, חבל להפסיד את ההזדמנות הזאת.

שבת מתקרבת

שמעתי מאבי מורי שליט"א ומחסידי לעלוב נוספים שזכו להסתופף במשך שנים אצל הרבי בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א, שלא פעם בתקופות שהיו קשות עבורו, הוא היה נאנח במוצאי שבת, 'ויי אבדה נפש', היתה שבת כל כך מרוממת ומיוחדת, היתה כזאת הרגשה נהדרת ונפלאה של קרבת אלוקים, של מנוחת הדעת והנפש, ועכשיו נכנסים לשישה ימים של חול! שישה ימים תמימים שבהם אין שבת קודש, איך אפשר? איך אפשר להחזיק מעמד?

אבל אז הרבי היה מתנער ופניו היו זורחות באור עילאי: "הרי בעוד שבעה ימים יהיה שבת! שבת קודש! נו... שישה ימים זה לא הרבה זמן אם הם עוברים בציפייה וכיסופין ליום השבת. מהרגע שיצאה השבת, הוא היה מחזיק את עצמו בשמחה בזכות זה שעוד מעט תבוא שבת נוספת.

זה עוד פשט, בפועל ממש, למה שאומר הזוהר הקדוש, בקטע של הזוהר שנוהגים רבים לומר לפני קידוש של ליל שבת: "כל שיתא יומין מיניה מתברכין". כל ששת ימי המעשה מתברכים ושואבים את הכח שלהם מיום השבת שלפניהם.

אם השבת היא מרוממת, אם סעודות השבת מתנהלות באווירה של תורה ויראת שמים, אם השעות שבין הסעודות, התפילות, אפילו המנוחה בשבת, הן כדת וכראוי וכנכון, אז כל השבוע נראה אחרת.

ולכן צריכים להשקיע בזה מחשבה, להשקיע בזה מאמץ וכן, גם להתפלל תפילות חמות מעומק הלב, לשפוך את הלב לקב"ה בתחינה שנוכה לקבל שבתות מתוך רוב שמחה, עושר וכבוד, מתוך יראת שמים ואהבת תורה, מתוך שמחה בקיום המצוות וטהרת המחשבה, מתוך שמירה של הפה מדיבור לא טהור, ושל האוזניים משמיעת דיבורים שאינם טהורים. זה התפקיד של ההורים, להתפלל על זה, וללמד את הילדים להתפלל על זה, וכך על ידי התפילות והמאמצים הפיזיים נזכה בעזרת ה' שהשבתות שלנו יראו אחרת, וכמובן שבעקבותיהן גם ששת ימי המעשה יראו בהתאם.

אלא התשובה היא שיום השבת הוא השורש לכל ימות השבוע. אם חלילה אירעה צרה במהלך השבוע, היא מגיעה מאיזו צרה שאירעה בשבת, אולי זה היה לא מורגש, אבל השורש של כל ששת ימי המעשה טמון בשבת קודש.

זה בעצם מוסיף נדבך נוסף על האמור. לספר סיפור חינוכי בסעודות השבת, זה לא רק לבוא ולתת לילדים שיעור מוסר בצורה חכמה. זה בהחלט נכון, אבל יש כאן יותר מזה, זה לתת את השיעור הזה בשבת, ואם הילדים זוכים לקבל בשבת מטען רוחני כזה עצום של חינוך למידות טובות, לאהבת תורה, ליראת שמים, לכבד תלמידי חכמים, לרא מופני תלמידי חכמים שזאת מצווה בפני עצמה, כשהילדים עסוקים בזה בשבת, כל השבוע שלהם נראה אחרת, כי השורש שלו היה חיובי יותר.

צריכים לשים לב שנושאי השיחה בשולחן השבת יהיו חיוביים. שידברו על דברים טובים, על פרשת השבוע, על צדיקי הדורות, על מידות טובות, על אירועים של השגחה פרטית שבני המשפחה חוו במהלך השבוע.

אצלי בבית למשל, כל אחד מהילדים אומר ווארט בשולחן השבת, מתוך ספר חסידי כלשהו. כל אחד יש לו את הספר הקבוע שלו, והוא מקריא מתוכו קטע או לומד אותו מראש ואומר בעל פה. אפילו קטע קטן, ואפילו אם הקטע הזה הוא לא 'ווארט' שלם. עצם הרעיון שהילד יודע שהוא צריך להכין את ה'קדושת לוי' של השבוע ולבחור את הקטע שהוא מקריא בשולחן, זה כבר מכניס אותו לאווירה אחרת.

אני עצמי משתדל מאוד לקרוא כל שבוע קטע מהנועם אלימלך בסעודת השבת. כך נהג הרבי הקדוש בעל ה'חלקת יהושע' מביאלא שזכיתי להיקרא על שמו, ולכן אני מחזיק במנהג הזה, מה גם שצדיקים אמרו שיש בזה סגולה ליראת שמים וגם סגולה לעשירות, כך שיש בזה את כל המעלות הטובות.

כשזאת האווירה בשולחן השבת, כמובן שכבר לא מדברים לשון הרע, צריכים כמובן להקפיד על כך, לשים לב לזה שברגע שעולה נושא שעלול להיות כרוך בלשון הרע חלילה, להוריד אותו מיד מהשולחן. אבל באמת, ההרגשה אחרי סעודת שבת היא שהילדים התרוממו עוד קצת, וגם ההורים שלהם. אם הגענו לסעודה במצב רוחני מסוים ויצאנו במצב רוחני זהה, מה הרווחנו? סתם אכלנו ולמילאנו את כריסנו? לסעודות השבת

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

הגעתי לשיעור בבית מדרשו של כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ בית שמש שליט"א, ואני רואה שבשיעור יושבים כשישים אברכים. נזכרתי איך המארגן, שייסד את השיעור הזה לפני שנים, התחיל עם שבעה אברכים, ובחלק מהשבועות באו רק שלושה... אבל הוא לא התבלבל ולא התייאש!

אם היינו יודעים כמה עוצמה וכח יש לנו בידיים, היינו יוצאים בתופים ובמחולות משמחה על כך שאנחנו יכולים לזכות את הרבים

הרב עמרם בינעט

בפרשתנו אנחנו רואים דבר נפלא, איך שיתרו מגיע מבחוץ ומציע רעיון שאף אחד לא חשב עליו קודם לכן. למנות שרי אלפים שרי מאות ושרי עשרות. משה רבינו מקבל את ההצעה בשמחה רבה, ומיישם אותה בפועל, ובמקום שיהיה דיין אחד ויחיד לכל עם ישראל, פתאום יש מאות דיינים, אולי אפילו אלפי דיינים. נפלא מאוד.

כמובן שבכל מילה שכתובה בתורה יש רבדים רבים של עמקות, ואנחנו בדרך כלל מצליחים להשיג בקושי את הפשוט הפשוט ביותר. אבל אולי אפשר לומר, שהרעיון של יתרו לפזר את הסמכויות ולחלק את תפקיד הדיינות למספר רב של אנשים, זה לא רק עניין של אי היכולת הטכנית של משה רבינו לעמוד בעומס הרב, והצורך לתגבר אותו בדיינים נוספים, אלא יותר מכך, יש כאן גם את עצם העובדה שעל ידי הרעיון הזה מונגו דיינים רבים חדשים, כאלו שעד כה לא שימשו בתפקיד הדיינות.

אנחנו גם יודעים שחז"ל הקדושים מפליגים בשבחו של הדיין הדין דין אמת לאמתו, שנעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית ועוד ועוד.

על פי זה אפשר אולי לומר, שיש כאן גם עניין של זיכוי הרבים. פשוט לתת לעוד יהודים לזכות בעניין הזה של לדון דין אמת לאמתו. ומדי דברי בעניין הזה של זיכוי הרבים, אני נזכר בדבר נפלא שראיתי פעם מהגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל:

בעצם, האדם שנמצא כאן בעולם הזה זוכה לעשות הרבה מצוות. רצה הקב"ה לזכות את ישראל, וכל יהודי עושה מצוות. אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות ברימון, כמו שאומרים חז"ל הקדושים. מצד שני, הקב"ה הרי גומל עם האדם טובות לאין שיעור. כל נשימה ונשימה, כל דבר מאכל שנכנס לפה, היכולת להניע את האיברים, האשה, הילדים, הפרנסה, הדירה, אפילו הצרות שיש לנו הן לטובה כי הן נועדו לטהר ולכפר.

כשמגיע האדם לבית דין של מעלה, מתחילים לבדוק מה הוא שווה. אם נגיע למצב של 'תמצה עומק הדין', וידונו עם האדם בדיוק כמה הוא נתן וכמה הוא קיבל, נגלה שהוא נשאר בחובה.

רבינו בחיי אומר ב'חובת הלבבות', שאפילו אם אדם יעשה מצוות

כל ימי חייו, הוא לא הספיק להחזיר לקב"ה אפילו מעט מזעיר מהטובות שגמל עמו הבורא.

יוצא מן הכלל

אבל, אומר הרב פינקוס זצ"ל, יש יוצאים מן הכלל. ומי הוא היוצא מן הכלל? מי שעסק בזיכוי הרבים, ונביא גם את המשל שאומר הרב פינקוס.

משל לעובד בחברה מסחרית כלשהי, שלצורך עבודתו, החברה מעניקה לו רכב שרד מכובד, וגם מממנת לו את התדלוק לכל מסעותיו. כשהוא מגיע למשרד יש לו כסא משרדי נוח, שולחן משרדי מכובד, מחשב מתקדם, מזגן שמפיג את החום בקיץ או מבריה את הצינה בחורף.

בסוף החודש יבוא אותו עובד לקבל את משכורתו, האם המנהל יכול לומר לו שהוא כבר קיבל רכב וכסא ומזגן ולכן לא מגיעה לו משכורת? כמובן שלא.

הרי הסיבה שהוא קיבל מחשב זה כדי שהוא יוכל לעבוד, מאותה הסיבה המזגן, ואפילו את הרכב המכובד הוא קיבל כי החברה רוצה ליצור תחרות בין העובדים ולכן היא מתגמלת בהתאם את אלו שהשקיעו והצליחו להתקדם.

כך גם מי שעוסק בזיכוי הרבים. הקב"ה נתן לו פרנסה? בהחלט, אבל

יום, לא הפסקתי ללמוד 'דף היומי'. הגישמאק הזה שהכנסת לי בלימוד, ההספק הזה והעובדה שסיימנו את המסכת בכזאת שמחה, זה נותן לי את הכח. זה לא קל לי, אני עובד בשעות לא מסודרות, אבל על 'הדף היומי' אני לא מוותר".

בשלב זה הוא שולף מכיסו שני פנקסים. אחד מהם כבר מלא והשני מתקרב גם הוא לסימונו.

"הוא מראה לי שהוא כותב כל יום איזה דף הוא למד, באיזו שעה ומה המיקום שבו הוא למד את הדף. ממש ככה, "ביום שלישי י"ג כסלו למדתי את דף י"ב על הספה בבית הורי. ביום רביעי י"ג כסלו למדתי את דף י"ד ברכב, בהמתנה לפגישה מתוכננת". הוא ממש מנהל יומן מסודר של סדר הלימוד שלו".

עיתון בחדר ייחוד

לפני שבועות אחדים חיתנתי בשעה טובה את בני שיחי. לחתונה הגיע יהודי שאני מכיר, כבר הרבה שנים לא נפגשנו, אבל אנחנו בידידות. לרגע חשבתי שהוא בא אולי כי הוא קשור לצד של הכלה, אבל אז התברר לי שלא, הוא בא לכבודי.

אני די התפלאתי... לא נפגשתי איתי כבר כמה שנים, ואתה מגיע לחתונה של בני? הרי לא יעשה כן במקומינו...

ואז הוא פתר לי את השאלה בלי שהייתי צריך לשאול אותו: "באתי לכאן כי אני חייב לך טובה", הוא אמר לי.

מה התברר? בבית של ההורים שלו היו רגילים לקנות כמה סוגים של עיתונים ביום חמישי ושישי, וכל השבת הם היו יושבים כולם ומעלעלים בעיתונים מצד לצד. זאת תופעה מאוד נפוצה, גם בקרב משפחות של יהודים יראי שמים, וגם בבית הוריו נהגו כך.

באותה עת אני קראתי מאמר של הגר"ש פינקוס זצ"ל, שבו הוא מתייחס לנושא הזה, והגר"ש פינקוס כידוע היה מתנגד בכלל לכל המושג הזה של 'עיתון חרדי'. הוא אמר שזה תרתי דסתר, איך יהודי חרדי יכול להחליט באופן מודע ומושכל, שעכשיו הוא הולך לקרוא עיתון ולמלא את ראשו בדברי הבל במקום לעסוק בתורה.

לא זכיתי להגיע לדרגה הזאת של הרב פינקוס של לא לקרוא עיתונים בכלל, אפילו לא באקראי, אבל אני כן נתפסתי לדבר אחד שהוא אומר שם, כשהוא מדבר על קריאת עיתון בשבת קודש.

הרב פינקוס אומר דבר נורא. הוא מביא כמובן מקורות לדבריו מהזוהר ומספרי הראשונים והאחרונים, שבשבת קודש זה זמן של ייחוד, כביכול, של עם ישראל עם הקב"ה. זה כמו החתן והכלה שאחרי החופה נכנסים לחדר ייחוד ונמצאים לבדם, מובדלים מכל שאר האנשים והעניינים בעולם הזה.

אומר הרב פינקוס: תארו לעצמכם מצב שבו החתן והכלה נכנסים לחדר הייחוד, החתן מתיישב, ושולף מכיסו את העיתון היומי: "תסלחי לי בבקשה רעייתי", אומר החתן לכלה המסכנה, "אבל בגלל ההכנות לחתונה לא הספקתי לקרוא את העיתון היום. אני חייב להתעדכן בחדשות, לקרוא את מאמרי הדעה, ולהתעדכן במזג האוויר, זה ייקח לי 20 דקות, או חצי שעה לכל היותר, מיד לאחר מכן אתפנה לשוחח איתך..."

למה? כדי שהוא יאהיב שם שמים על הבריות. למה הוא קיבל פה לדבר? בשבילו עצמו? לא ולא, זה היה כדי למסור שיעורים ולקרב יהודים לאביהם שבשמים. את הכסף הוא קיבל כדי להשתמש בו להקמת מוסדות תורה, וכך אכן עשה.

יוצא אם כן, שכל הטובות שהוא קיבל, הן לא השכר שלו חלף עבודתו את הבורא יתברך, אלא רק כלים שנתן לו הקב"ה כדי להשתמש בהם לזיכוי הרבים.

לא בכדי אמרו חז"ל 'גדולים מעשי חייא', דבר שלא נאמר על אף תנא או אמורא אחר. כי רבי חייא התעסק בזיכוי הרבים באופן מיוחד במינו. הוא זרע פשתן וארג רשתות וצד צבאים שאת בשרם חילק לעניים ומעורם עיבד קלף וכתב ספרים, והיה מלמד את הילדים אחד חומש בראשית ואחד חומש שמות והשלישי ויקרא וכן הלאה, ולאחר מכן אמר לכל אחד מהם שילמד עכשיו את חבריו מה שהוא למד, וכך הקים רבים חייא רשת ענפה של מוסדות תורה, כשהתלמידים שלו זכו להעמיד גם הם תלמידים והזיכוי הרבים שלו הגיע לממדים עצומים. ולכן 'גדולים מעשי חייא'.

חכם לב ייקח מצוות

למעשה, העניין הזה של זיכוי הרבים, יש בו כמובן הרבה מאוד דרגות. לא כל אחד מאתנו יכול להגיע לדרגה של רבי חייא, אבל כל אחד יכול להיות בכלל מזכי הרבים, לפחות באופן חלקי. צריכים לחפש, למצוא את המקום שבו אתה יכול לתרום ולזכות את הרבים. על זה נאמר 'חכם לב ייקח מצוות'. צריכים חכמה ושכל כדי למצוא את המצווה הנכונה, וזיכוי הרבים זאת מצווה שללא ספק עונה להגדרה הזאת.

כך למשל אני יכול לספר על מקרה שראיתי בעיני. הימים כיום הם ימי השובב"ם, ובימים אלו נהוג במקומות רבים לעשות שיעורי הלכה מיוחדים לימים אלו.

הגעתי לשיעור בבית המדרש בו אני מתפלל, בית מדרשו של כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ בית שמש שליט"א, והנה אני רואה שבשיעור יושבים כשישים או שבעים אברכים בלי עין הרע.

נזכרתי איך שהמארגן שייסד את השיעור הזה לפני שנים, התחיל עם מספר אברכים חד ספרתי. היו בערך שבעה אברכים, ובחלק מהשבועות באו רק שלושה.

אבל הוא לא התבלבל ולא התייאש. הוא המשיך להשקיע, ועם השנים הלך השיעור, התעבה והתרחב, וכיום יש בו ב"ה בין 60 ל-70 אברכים. איזו זכות עצומה יש לאותו אברך! אני בטוח שהוא לא דמיין אפילו בחלומות הכי ורודים שלו שהוא יגיע לכזה מספר של משתתפי השיעור.

כעין זה, בדידי הווא עובדא, עם בחור שהיה קצת מבוגר ועדיין לא מצא שידוך. הוא הצטרף לשיעור שאני מוסר ב'דף היומי', היה זה כשלמדו מסכת שבת. זמן קצר לאחר מכן הוא התארס, התחתן והפסיק לבוא לשיעור שלי בגלל שהשעות לא התאימו לו.

לפני מספר שבועות הוא ניגש אלי ואומר לי, "אתה זוכר שלמדתי אצלך מסכת שבת? דע לך שמאז אני ממשיך בלימודים הללו יום

תארו לעצמכם מצב שבו החתן והכלה נכנסים לחדר הייחוד, החתן מתיישב, ושולף מכיסו את העיתון היומי: "תסלחי לי בבקשה רעייתי", אומר החתן לכלה המסכנה, "אבל בגלל ההכנות לחתונה לא הספקתי לקרוא את העיתון היום..."

את הטקסט, משה פרידמן מרח' רבי עקיבא הניח תפילין! הקב"ה חותם על זה! יצחק לוי מרח' רבי יהושע אמר קריאת שמע! הקב"ה חותם. לא מדובר בעוד איזו ידיעה סתמית שנוספה לסל הידיעות שלנו. זה צריך לנער לנו את הנשמה!

אפשר לכתוב מאמר שלם רק על הנושא הזה של שמחה בקיום המצוות, ועוד חזון למועד בסייעתא דשמיא, אבל אנחנו עכשיו עוסקים בעניין של זיכוי הרבים.

אם על מצווה אחת שאדם עושה אליהו ומלך המשיח כותבים והקב"ה חותם, מה קורה במי שמזכה את הרבים? מה קורה במי שמצליח להשפיע על אחרים לטובה?

הוא זוכה למצווה שעושה פירות, גם שנים אחרים, הוא כבר נמצא בעולם הבא בכלל, אבל כאן בעולם הזה אנשים עוד עושים מעשים טובים מכוחו ומזכותו, והמצווה הזאת עושה פירות ופירי פירות עד סוף כל הדורות.

אם אדם היה יודע כמה כח יש לו בידיים, כמה יכולת יש לו להשפיע על אחרים, כמה אפשרויות יש לו להטות לב יהודים לתורה ומצוות, כמה השפעה יש למעשים שלנו על האנשים שמסביבנו, היינו עושים את זה בתופים ובמחולות, כי לפעמים שיחת רעים קטנטנה יכולה לשנות עולמות, בלי שנשים לב בכלל. האם לא חבל שנפסס את ההזדמנויות הנהדרות הללו?

מה תעשה הכלה בכזה מקרה? סביר להניח שהיא תקום ותברח מהמקום כל עוד נפשה בה. עם כזה אדם גס רוח היא מתחתנת? אוי ואבוי! היא תזעיק את אביה ותדרוש לקבל במקום גט כריתות, ובצדק.

ואיך אנחנו נראים כשאנחנו אומרים לשבת מלכתא 'בואי כלה בואי כלה', ולאחר מכן יושבים לקרוא עיתון? את אותו מאמר שיתפתי אז עם החבר שלי, סיפרתי לו על המאמר שקראתי ועל כך שזה השפיע עלי מאוד.

אותו יהודי קיבל גם הוא חיזוק גדול מהמאמר הזה, ומאז קיבל על עצמו שלא לקרוא עיתונים בשבת: "ב"ה הקמתי בית לתפארת, השבת בבית שלנו נראית אחרת, הנושאים הם נושאים הרבה יותר עילאיים, הרבה יותר יהודיים, מדברים בדברי תורה וסיפורי צדיקים. "לכל אורך השנים חשבתי לעצמי שאני חייב לך הכרת הטוב על כך, אבל לא היתה לי הזדמנות להביע אותה בפניך. עכשיו נודע לי איכשהו שאתה מחתן ילד היום בבית שמש, והחלטתי לבוא במיוחד מבני ברק, כדי לשמוח בשמחתך ולהכיר לך טובה על השבתות המיוחדות שיש לי בבית, בזכותך".

האמת היא שאני עצמי בכלל לא זכרתי את אותה שיחה שניהלת אתו. אני בהחלט זוכר את המאמר של הגר"ש פינקוס, סיפרתי את זה אז להרבה חברים שפגשתי באותה תקופה, אבל זה לא היה כדי להשפיע עליהם או למשוך אותם לכיוון הזה, סתם סיפרתי להם על מאמר יפה שקראתי, כחלק משיחת רעים שגרתית. והנה למעלה מ-20 שנה אחרי, מתברר לי שעל ידי כך לשינוי של ממש באופן בו מתנהלת השבת בביתו של יהודי. משפחה שלמה זוכה לשבתות מרוממות יותר בזכות המעשה הקטן שעשיתי אז כמשיח לפי תומי.

בתופים ובמחולות

חז"ל הקדושים אומרים במדרש, בכמה מקומות בשינויי לשון קלים: "אמר רבי יצחק בא הכתוב לומר כשאדם עושה מצוה יעשה בלב שלם: אילו היה יודע ראובן שהכתוב מכתוב עליו 'וישמע ראובן ויצילהו מידם' בכתפו היה מטעינו ומוליכו אצל אביו! אילו היה יודע אהרן שהכתוב מכתבו 'וראך ושמה בלבו' בתופים ובמחולות היה יוצא, אילו היה יודע בועז שהכתוב מכתבו ויצבט לה קלי 'עגלים פטומות היה מאכילה'.

אומר המדרש בילקוט שמעוני דבר נורא: רבי כהן ורבי יהושע דסיכנין בשם רבי יהושע בן לוי, לשעבר אדם עושה מצוה נביא כותבה, ועכשיו אדם עושה מצוה מי כותבה? אליהו ומלך המשיח! והקב"ה חותם על ידיהם!

כשאדם עושה מצווה יושבים אליהו הנביא ומלך המשיח, ומנסחים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הבטתי בעיניו של הכלב המורעב, ראיתי בעיניו את הלהט לטרף וחשבת לעצמי: הלא מי שלח אותו אלי? מי אמר לו שרצונו הוא שינעץ את ניביו בדוד בן חיה בודנר? הלא בורא השמים והארץ נתן לו הוראה חד משמעית, ללכת ולמצוא מכל באי העולם דווקא אותי, לפנות אל זרועי לנעוץ דווקא שם את שיניו החדות...

על עשרת הדברות, לא תחמוד, והסיפור על אחד מגדולי 'העובדים' של תנועת נובהרדוק

מאת: הרב ישראל היימן

"לא תחמוד" (שמות כ', י"ג)

בלא מחיצות ועיכובים. לא קל היה להשתייך אל הקבוצה הזו, לא קל היה 'לשרוד' שם תקופה ארוכה. הדרישות שלהם מעצמם היו גדולות ועצומות. עבודה פנימית יוקדת של תלישת פיסות מהנפש והקרבתה על מזבח האהבה לצור העולמים. מבחנים עצמיים של ביטחון ואמיצות שהובילו את האדם למחוק כל קשר לגשמיות התאוותנית ולחיות חיים של רוח בלי שום מעצורים. היער הסמוך לעיירה הקטנה נובהרדוק, ראה לא אחת מראות אלוקים. בחורים צעירים לצד עובדים מבוגרים, שהשיגו והגיעו להתפשטות הגשמיות ממש בתקופות ה'בדידות' ולא רק... ר' דוד היה מאלו שהיער על שביליו היה נהיר לו, כמו שבילי העיירה עצמה. הוא הרבה לשוטט בו כשהוא מדבק את עצמו בלימוד ובמוסר בריכוז כל החושים. היו ימים ארוכים בהם היה יוצא ר' דוד את שבילי העיירה לבדו, או בליווי אחד הבחורים לכיוון היער נותן דרוור לרגשותיו, ושר את שיר ה' בלב נרגש. לפעמים בצורה של חזרה על מסכתות שלמות בע"פ, ולפעמים בלימוד מוסר סוער תחת עץ עבות או בהליכה מהירה בין השבילים. באחד הימים האלו ננער ר' דוד משרעפיו, כשכאב חד פושט בזרועו. הוא העיף מבט אל הכלב האימתני שלאחר מעשה התברר שעוד הספיק לעמוד מולו ולנבוח ארוכות, לפני שהעז לנעוץ את שיניו החדות ביצור המוזר שלא שמע בכלל את הנביחות... לרגע

בלומדי את הפרשה נזכרתי במעשה ששמעתי לפני שנים, שהרעיש את ליבי אז וממשיך לפעום בי בכל פעם בה אני נזכר בו. לפני שנגיע לסיפור, ניגע בשאלה הידועה שכבר נכתבו עליה אינספור תירוצים ע"פ כל פרד"ס התורה. כל בר דעת מבין שעשרת הדיברות, אלו שנתנו במעמד נורא ההוד של קבלת התורה בהר סיני, כשכל ישראל רואים את הקולות מתוך האש וההר עשן, הם יסודות התורה והעולם. אילולי כן לא היה הבורא מעניק לנו אותם במעמד מרשים ודרמטי כל כך. לכן, מהדיברות הללו ניתן ללמוד את כל המצוות כולן, וכל התורה כולה כלולה בהן - כמאמר הגר"א מווילנא. מתוך הדיברות הללו מזדקרת לה הדיברה האחרונה, ומעוררת תמיהה רבת.

לא תחמוד!

בעין שטחית הדיברה הזו לא קשורה לכאן. זו מצווה ספציפית מאד, ולא משהו כוללני ויסודי כמו האמונה הבסיסית, שמירת השבת שהיא אבן יסוד לכל איש ישראל, או יסודות המוסר האנושי האחרים הכלולים בעשרת הדיברות, שאם לא היו שם לא היה העולם יכול להתקיים. זו לכאורה מצווה 'פשוטה' שכמוה יש לנו הרבה מאד. כדוגמת איסור לשון הרע או 'לא תשנא את אחיך בלבבך' ועוד. למה דווקא האיסור של "לא תחמוד" נכנס לרשימה היסודית הזו? כשנתקלתי בשאלה הזו בלומדי את הפרשה, נזכרתי כאמור במעשה ששמעתי לפני שנים, שהרעיש את ליבי אז וממשיך לפעום בי בכל פעם בה אני נזכר בו. אולי ניתן עם הסיפור הזה להבין גם את ההקשר של הדיבור הזה ליסודות התורה.

רבי דוד בודנר היה מגדולי 'העובדים' של תנועת נובהרדוק. דביקותו ורוממותו היו לשם דבר בין הנובהרדוקאים תלמידי ה'סבא' שכידוע לא חתו מפני איש, ועבדו את ה' מתוך ביטחון נפלא ואמיצות מרוממת.

לגוף ולתחושותיו לא היה שם מעמד מיוחד, בכבשן האש של נובהרדוק. אדרבה שם ניסו להיפטר ולהתנזר מהגוף העכור ומרצונותיו הבהמיים ובכך להידבק ברוח אשר נתנה האלוקים

נסעתי עם מונית וכשהגענו לחצר הגדולה הנהג רצה להכנס לחצר, אבל ישבו בפתח שני נערים שככה כאילו בכוונה לא שמעו את הצפירות, והנהג צופר וצופר עד שאחד מהנערים הסתובב אליו וצעק 'שמענו... שמענו... תירגע'. הנהג חשב שהוא מתפוצץ והוציא את הראש מהחלון וצעק לנער: 'אם שמעת אז תזוז'...

הרגשים של חיזוק והתעוררות - אין לאבדם

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג

"וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כִּהֵן מִדִּין חָתָן מִשָּׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ" (שמות י"ח, א')

אחד מתכסיסי המלחמה הידועים והחזקים ביותר, זה 'פעולת ההסחה' מדינה הנמצאת במצב מלחמה עם שכנתה, הדבר החשוב ביותר זה לעשות פעולות הסחה, שכל פעילות מיד מוסחת על ידי פעילות אחרת וככה המדינה השניה נרדמת על המשמר.

יש עוד מישהו שמשתמש בכל נשק החזק והאימתני הזה, בכל רגע ורגע, והוא מצליח להפיל אתו חללים רבים מאד, וזה חילותיו של היצר הרע, היצר הרע יודע שלהפעיל תותחים זה גורם להפעלת תותחים גם מהצד שכנגד, כל אדם כשיצר בא אליו בפיתויים שונים הרי שהוא מעצם טבעו ורצונו בטוב, מתקומם, והסיכוי של היצר הרע להצליח לא תמיד טובים מה הוא עושה נוקט 'פעולות הסחה', הרי אין אדם שלא מתנוצצים לו כל הזמן הרגשים של חיזוק והתעוררות, שהרי האדם נברא להתענג על ה' ורצונו הפנימי בטוב אבל השאור שבעיסה...., ואז היצר הרע מפעיל את 'פעולות ההסחה' שלו שבלשון בני אדם נקראים 'תירוצים' אוי כמה תירוצים יש לאדם לדחות דברים, הרי זה הדבר הכי קל כשיש התמודדות לאדם - לדחות, מחר, מחרתיים, העיקר לא עכשיו. וזו רעת כל האדם, התירוצים הדחיות, כי בסוף נגמרים התירוצים ונופלים!

יסוד הדברים נמצא בפרשת בשבוע הבא פרשת יתרו, "וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה וישראל עמו" - אומר רש"י מה שמועה שמעו ובא? קריאת ים סוף ומלחמת עמלק. מה הדגיש רש"י 'מה שמועה שמעו ובא?' היה די לכתוב כלשון הפסוק 'מה שמועה שמעו' ואח"כ מבואר בפסוקים שבגלל זה הוא בא למשה ולעם ישראל.

בזוהר הקדוש כתוב הסבר לדבר ואלו דבריו: 'וכי יתרו שמע וכל עלמא לא שמעו? והלא כתיב "שמעו עמים ירגזון"? אלא שכל העולם שמעו ולא התעוררו, והוא שמע והתעורר והתקרב להקב"ה'. כתוב כאן יסוד עצום! כל אומות העולם שמעו את נפלאות ה' בהוציאו אותם מארץ מצרים, אבל שמעו נרעשו התפעלו, ותו לא! לא יצא להם מההתפעלות והשמיעה כלום, שום דבר מעשי! לעומת

זאת יתרו - שמע התפעל התרשם - ובא! הוא התעורר מהדברים ומיד בא!

מדוע באמת אף אחד מאומות העולם גם לא התעורר מהדברים העצומים שקראו לעם ישראל? מדוע רק יתרו יתעורר מהדברים? אלא שהם שמעו נרעשו התפעלו, אבל חיכו! אמרו נו טוב, לא עכשיו, נראה מה יקרה הלאה עוד כמה ימים וכו' וכו', חיכו, ואבדו את עולמם! טבע האדם שהזמן מכבה הרגשי הלב. יתרו לעומת זאת שמע התפעל, אבל מיד ובא! מיד עשה מעשה לממש את ההרגשת החיזוק שהייתה לו, הוא ידע אם אני יתרץ לעצמי תירוצים, אז אני יתמהמה והכל יאבד! הוא לא נתן לזה לחמוק מידי ומיד בא! אלא שלומדים מכך, כשמגיע רגש התעוררות או חיזוק לאדם, יש לו מיד לנצל רגש זה לפני שיכבה ויעלם.

בעניין זה מסופר על החפץ חיים זצ"ל שפעם בא אליו מזכיר הישיבה בשמחה גדולה ובפיו בשורה טובה כי הגיע לישיבה מכתב ובתוכו תרומה של חמש מאות רובל במזומן שהיה סכום גדול מאוד בימים ההם, אמר הח"ח יש כאן תמיהה גדולה שהרי אין רגילות לשלוח סכום כסף כזה גדול דרך הדואר שהרי יכול להיאבד או להגנב ומי שכבר שולח שוכר שרות מיוחד עם אחריות וכו' שיעביר את הכסף ליעד, על כן אפשר שזה טעות וצריך לברר היטב אצל השולח אולי זה טעות. עשה המזכיר כבקשת הח"ח ויצר קשר עם השולח והוא

הסגולה פורסמה, וזכתה להדים נרחבים. שני סיפורים הגיעו לידינו: האחד על בחור מעוכב שידוך זה עידן ועידנים, שביצע את הסגולה וזכה להתארס במזל טוב. והשני - על יהודי נכבד שהועמד למשפט מסובך בארצות הברית, ונטען כנגדו כי הוא חייב למעלה ממיליון דולר לרשויות המס. עורכי דינו אמרו כי אין כל סיכוי שייחלץ מהעניין מבלי לשלם לכל הפחות כמחצית מהסכום, והשבוע נערך המשפט והוא זוכה לחלוטין!

כוחה של קבלה אחת, אפילו קטנה, ובלבד שתהא עוצמתית וחזקה

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"כל אשר דבר ה' נעשה!" (שמות י"ט, ח')

עיסקה שנחתמה בדרך למירון...

הנסיעה למירון, מניעת הפסד דמי הכרטיס וחוסר הוודאות אם ישיג כרטיס אחר, זהו בדיוק המקרה היוצא מן הכלל, בו הוא יכול לחרוג מקבלתו ולהתפלל בדילוג, להתחיל ב'אשרי' ולהשלים את אמירת הקרבנות אחר כך. והצד השני שבלב לוחש לו שקבלה היא קבלה, ומבחנה דווקא ברגעים קשים ולא פשוטים כמו עכשיו, ולכן - עליו להתעקש ביתר שאת, ולהתפלל מנחה כהלכה בכל מחיר! כל המלחמה הזו לא ארכה אלא שברירי שניות, בסיימם הכריע נכון: קבלה היא קבלה, והוא יעמוד בה בכל מחיר. הוא שוכח מהכרטיס, מדמי הנסיעה, מהלו"ז המוקפד שתכנן, וממשיך ל'שטיבלאך' קרובים. מתפלל מנחה לפי הסדר, בניחותא, מילה במילה, כמנהגו מדי יום, ורק כשסיים להתפלל - הוא שב לתחנת היציאה של האוטובוסים, וביקש לרכוש כרטיס חדש. הכרטיס נרכש, בכסף מלא כמוזבן, ור' משה אפילו לא הצטער. נכון, הוא רחוק מלהיות אדם מבוסס, הוא אברך שכל מחייתו ממילגת כולל זעומה, שלעתים מדייקת בתאריך ולעתים לא... ובכל זאת, הוא עשה את המוטל עליו, עמד בקבלה שלו, וזה הכי חשוב, הכי יקר בעיניו!

היה זה בל"ג בעומר תשע"ט, רבבות אלפי ישראל עלו מירונה להתפלל על ציונו ולשמוח בהילולת הצדיק. אברך חמד בשם ר' משה התעתד אף הוא לעלות מירונה, והזמין כרטיס נסיעה בחברת 'אגד' - בה הנסיעה כרוכה ברישום מראש לשעת נסיעה נקובה. טרם צאתו ביקש להתפלל תפילת מנחה ומיהר לבית כנסת קרוב, אלא שכבר בכניסתו גילה כי המתפללים כבר אווזים ב'אשרי'... ואם תשאלו מה לא טוב ב'אשרי', כאן המקום לערוך היכרות עם ר' משה, שתקופה ארוכה קודם לכן קיבל על עצמו שתפילת מנחה היא תפילה ככל התפילות, לא נאמרת בחטף, ולא מתחילים אותה מהאמצע. תפילת מנחה מתחילה מאמירת סדר הקרבנות וידבר השם אל משה, ולאחר הקרבנות אומרים אשרי, קדיש, ותפילת שמונה עשרה. אין קפיצות, אין דילוגים, ואין השלמות - תפילה היא תפילה, ונאמרת בשלמותה, על הסדר, כפי שכתוב בסידור... בימים כתיקונם, נהג להקדים לבוא לבית הכנסת ולהתפלל כהלכה, אלא שהיום - כשהוא ממחר מירונה וסדר יומו שובש - נאלץ לחפש מניין אחר להתפלל בו על הסדר, וגילה כי זה לא פשוט. כשנכנס למניין אחד כבר אחזו בו ב'אשרי', עד שהגיע לבית הכנסת הסמוך - התברר ששם כבר מתחילים 'קדיש', ובבית הכנסת הבא כבר עמדו באמצע תפילת הלחש. לא נותר לו אלא ללכת ל'שטיבלאך' מרוחקים קמעא ולהתפלל שם לפי הסדר ובהתאם לקבלה שקיבל על עצמו, אלא שכאן יש בעיה: אם ילך למניין המרוחק - יתכן ויחמיץ את שעת יציאת האוטובוס שנקבעה בכרטיס שלו. כלומר, יצטרך לשלם שוב על הכרטיס, ולהשיג כרטיס נסיעה לשעה אחרת, וכלל לא בטוח שישגי כרטיס כזה, שכן יתכן שכל המקומות באוטובוסים הבאים כבר תפוסים... וכך, מתחוללת בלבו מלחמה: צד אחד אומר כי לאור נחיצות

התברר, כי העמידה הקפדנית על הקבלה להתפלל מנחה כהלכה ולפי הסדר, אולי עלתה לו שקלים בודדים, אך הביאה לו רווחה כלכלית עצומה. בורא עולם מסובב כל הסיבות סידר את העניינים בצורה כזו, שהעמידה שלו על הקבלה השתלמה שבעתיים!

צדקה, לומר את אחד מספרי התהלים המחולק לחמישה ספרים, ולהבטיח לומר 'נשמת' בהגיע הישועה.

הסגולה פורסמה, וזכתה להדים נרחבים. שני סיפורים הגיעו לידינו: האחד על בחור מעוכב שידוך זה עידן ועידנים, שביצע את הסגולה וזכה להתארס במזל טוב. והשני - על יהודי נכבד שהועמד למשפט מסובך בארצות הברית, ונטען כנגדו כי הוא חייב למעלה ממיליון דולר לרשויות המס. עורכי דינו אמרו כי אין כל סיכוי שייחלץ מהעניין מבלי לשלם לכל הפחות כמחצית מהסכום, והשבוע נערך המשפט והוא זוכה לחלוטין!

מתברר, שלפעמים די בארבעים יום של קבלה טובה שיש בה סגולה, כדי לחולל שינוי, כדי לפתוח שערי שמים. כי זה הכח של קבלה, זו עוצמתה, יש בה את היכולת לחולל מהפך, יש לה את העוצמה להרעיף ישועה. גם אתם יכולים וזה אפילו די פשוט: הגעה לבית הכנסת במשך 40 יום במיוחד לצורך ביצוע הסגולה, אמירת הבקשה, נתינת צדקה, אמירת אחד מספרי התהלים, והבטחה לומר 'נשמת' בהגיע הישועה! - זה הכל, והישועה כבר בדרך!

ובשם אותם יהודים שנושעו בזכות הסגולה, אנו מודים לשותפי הגיליון - מזכי הרבים, אשר בזכותם מגיעים דברינו לאלפים רבים מבתי ישראל בארץ ובחו"ל. אשריכם ואשרי חלקכם, יהודים מחוללים שינויים בחייהם וגם נושעים - הכל בזכותכם!

הוא עולה על האוטובוס, ולצידו מתיישב יהודי, שניכר עליו כי אינו מקומי. במהלך הנסיעה נקשרה ביניהם שיחה, ולקראת סוף הנסיעה חלה התפתחות מפתיעה: היהודי שלצידו, כך התברר, הוא אורח מארצות הברית, אדם אמיד למדי. במהלך השיחה תהה על קנקנו של ר' משה, והתרשם ממנו עמוקות. לפיכך, פנה אליו בהצעה: 'שמא תרצה לעשות אתי עסק?'

'אני לא איש עסקים, רחוק אני מכך מאוד', הצטנע ר' משה, 'אני אברך שיושב ולומד, זה כל עיסוקי. אני לא האדם המתאים...'. - השיב להצעה בנימוס. אולם האורח מחו"ל - דווקא שמח לשמוע: 'נו, הלא זו העיסקה בה אני חפץ! אני רוצה לאמץ אברך שיושב ולומד תורה, ולעשות אתו עיסקת 'יששכר וזבולון'. אני רוצה להעמיד לרשותך תקציב חודשי נדיב, ולהיות שותף איתך בתורתך! התסכים לעשות אתי את העיסקה הזו?'

עד שהשניים הגיעו מירונה, העיסקה סוכמה היטב. הם החליפו מספרי טלפונים, וקבעו להיפגש כדי לחתום על העסקה במסמך מסודר, עסקת יששכר וזבולון נפלאה. האורח מחו"ל אימץ את ר' משה בתקציב חודשי קבוע, והפך לשותף בתורתו לנצח נצחים!

רק מאוחר יותר, הבין ר' משה מה קרה: הרי את השותף שאימץ אותו ומשלם לו מאז תקציב חודשי נדיב - פגש באקראי, הכי באקראי שיש. אם חלילה היה מוותר על הקבלה שלו ונוסע באוטובוס בו היה אמור לנסוע - כל העסקה הזו לא היתה מתרחשת! רק הודות לעמידתו האיתנה על קיום הקבלה בכל מחיר - חתם על עסקה כה חלומית!

ועד היום, כמעט שנתיים אחר כך, העסקה עודנה בתוקף. מדי חודש בחודשו עובר סכום משמעותי מחשבון הבנק של היהודי האמיד מחו"ל, היישר לחשבון הבנק של ר' משה. בינתיים, אותו יהודי כבר סידר לר' משה מגוון הטבות נוספות, כמו להכניס אותו לכולל נחשק שהוא מתורמיו, ועוד ועוד...

וכל זה - בזכות עמידה איתנה ועיקשת על הקבלה שלו. התברר, כי העמידה הקפדנית על הקבלה להתפלל מנחה כהלכה ולפי הסדר, אולי עלתה לו שקלים בודדים, אך הביאה לו רווחה כלכלית עצומה. בורא עולם מסובב כל הסיבות סידר את העניינים בצורה כזו, שהעמידה שלו על הקבלה השתלמה שבעתיים!

את הסיפור שמענו מר' משה, שהוסיף את המסר האישי שלמד מסיפורו: בעוד אנשים נוטים להמעיט בערכן של קבלות טובות קטנות ושגרתיות, כאלה שלא דורשות אלא כמה דקות, מתברר שבשמים יש לקבלות הללו כח עצום, על טבעי ממש. הסוף הטוב של הסיפור מוכיח, כי בורא עולם ביקש לאותה על חשיבות העמידה על הקבלה והשמירה עליה מכל משמר, ולכן העניק רווח כספי כה גדול בזכות ההקפדה על הקבלה.

40 ימים, שני סיפורים...

בגיליון פרשת 'חיי שרה' - פרסמנו בשם הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א את סגולת 40 ימי תפילה, בסדר הקבוע הבא: במשך 40 יום, יש לבוא לבית הכנסת לצורך סגולה זו, לומר בקשה, לתת

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

"אני מציע לקנות עם הילדים מאכלים לשבת, לשתף אותם בשיקולי הבחירה, לומר להם ש"אמנם הממתק הזה יקר בכמה שקלים, אבל הוצאות שבת חוזרות", כך דברי התורה מומחשים ומאומתים להם יותר כי זה תוך כדי פעולה. גם בשעת הקניה אומרים 'לכבוד שבת קודש', כדעת ה'יש אומרים' שבאמירה זו מקיימים מצות עשה מדאורייתא

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על השראת השכינה בבית של תורה, בשמחה ובאהבה

ממלכת כהנים וגוי קדוש (שמות י"ט, ו')

בפרשת השבוע הזה, פרשת יתרו, אנו קוראים על היותינו עם קדוש, כאשר בסוף הפרשה מסביר לנו הקב"ה כיצד עלינו להקים משכן ולהקריב לו קרבנות בביתו, במשכן. כולנו מכירים את הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". כולנו גם שמענו על דרשת חז"ל המפורסמת של "בתוכו" לא נאמר, אלא "בתוכם" - בתוך כל אחד ואחד....

שמענו את "דרשת חז"ל" הזאת בכל פעם שפרשת תרומה משמשת ובאה ובכל פעם שבונים בית חדש והדרשן בטוח שאת המדרש הזה עדיין איש אינו מכיר, והוא אומר אותו בפאתוס, בפעם האלף...

אבל זהו, שזאת לא דרשת חז"ל.

מקור הרעיון הנפלא הזה נמצא באלשיך במספר מקומות. רבנו האלשיך (שמות פרק לא) כותב כך: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, כי בתוכו לא נאמר אלא בתוכם שהוא כי היכל ה' הוא האדם וממנו יתפשט אל המשכן". השכינה בונה משכן בלבבו של כל יהודי ואנו צריכים לפתוח את הלב ולהכניס את השכינה הקדושה, כביכול, אלינו פנימה. הבית הפרטי שלנו אמור להיות בית של תורה, בית שהקב"ה שמח להיות בתוכו, לנטוע בו את משכנו.

אורה חיובית ושמחה בבית

הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל נודע כאחד מגדולי מחנכי ארה"ב. הוא שימש כמנהל הרוחני של ישיבת רבנו חיים ברלין, אך גם לימד שנים רבות ב"בית יעקב", כתב ספרים רבים והרצאותיו נשמעות עד היום בשקיקה בכל רחבי העולם היהודי. וכך כותב הרב מילר זצ"ל: "אם זקוקה האם לפרוק מתחים תעשה זאת לא לעיני ילדיה. אלא לאחר שיעזבו את הבית, תתקשר לאחותה או לחברתה, אך עליה להקפיד שילדיה לא יהיו עדי שמיעה למכאוביה. זו בחינת חכמת נשים. אם המבקשת לבנות את ביתה, תימנע מאורה של תלונות, ראיית שחורות ופסימיזם. גישה של פסימיות וראיית שחורות, היוצרת תחושות של אומללות, אף היא נלמדת בבית. האומללות מדבקת, ראיית שחורות אף היא תכונה נרכשת שעלולה

להשפיע על כל חייו של הילד ולהרוס אותם. ילד השומע כי הגשם הוא תופעה לא רצויה, מפריעה ומאמללת, הרי כל חייו יחוש עגמת נפש כאשר יראה גשם.

אם ישמע אמה אומרת בחדוה: איזה יופי, יורדים גשמי ברכה. כמה טוב הגשם לעולם, הוא יתרגל לגישה חיובית לגשם ובכלל. או למשל, התייחסות אנשים למזג אויר של רוחות בדרך כלל היא: כמה נורא, מתי יפסק הסייט הזה. באמת, הרוח מועילה: היא מקילה על הנשימה, מביאה גזים מועילים לטיהור האויר וריענונו. הרוח מביאה בדרך כלל אויר קריר ונעים. היא עוזרת לצמחים ולאלילנות. הגמרא אומרת (תענית ג): שאי אפשר לעולם בלי רוחות. כשהילד שומע שוב ושוב כי הרוח היא טובה, היא מועילה, חסד שגומל עמנו השי"ת, הרי בכל ימי חייו, בעת נשיבת רוח, ידע להודות ולהלל לבורא על חסדו. אולי הוא לא יזכור כי אביו ואמו אמרו לו זאת בילדותו, אבל הוא למד והפנים את הגישה".

"גם התבוננות במשפחה עשויה להיות התבוננות שונה: כמה משמח כאשר ישנם אחים ואחיות, נאמר לו. גם אם הילד לא חשב על דבר טבעי זה, אחים ואחיות, כדבר טוב, מעתה ילמד לחשוב

כך. אם לא כן יראה הילד באחיו - מתחרים. כן בדרך זו ניתן להאיר לו כל דבר שבסביבתו: קירות הבית, כמה טוב שיש קירות לבית, שאם לא הם היה חודר הקור והגשמים. כיור בבית: פעם לא היו ברזים בבית, וכדי לשאוב מים נאלצו ללכת אל הבאר. היום יש מים הזורמים ללא הגבלה. רק אם ישמע זאת מאיתנו, ידע להעריך את מה שיש לו.

יש לחזור בווריאציות שונות וללמד את הילד עד כמה החיים הם טובים ושמחים. שהילד יתרגל לראות כל דבר באור שמח, יחיה בשמחה, ויתרגל לראות כל דבר במשקפיים ורודות. הגמרא אומרת (סוכה נו): שותא דינוקא בשוקא, או דאבואה או דאמיה. מה שהילד מדבר בשוק, הוא שמע מאביו או מאמו. ההורים מלמדים את הילד מה לחשוב. המחשבות הן היסוד של האדם, הן משפיעות על חייו, על בריאותו הפיזית, על בריאותו הנפשית ועל אושרו. ואדם שמתרגל לחשוב מחשבות טובות וחיוביות, הופך את חייו למאושרים ומתוקים.

הגאון מוילנא זצ"ל הורה לרעייתו לגדל את בניהם בנחת רוח ובסבלנות. מרן הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל מציע להורים ולמחנכים להשתלם בעצמם במידת הסבלנות ואורך הרוח, בהסבירו כי אם ירצו הם שדבריהם יתקבלו בהבנה, עליהם לדבר בנחת, מבלי לכוּס, להקפיד או לאיים. הוא מצטט את המשך דברי אגרתו של הגר"א מוילנא, הכותב ש"ואל יכביד המלמד את עולו עליהם כי אם בנחת, כי הלימוד אינו נקבע באדם כי אם ביישבו ובנחת", והוא ממליץ למחנכים לרסן את עצמם באופן שגם כשהתלמיד מדבר אליהם בעזות, בחוצפה או בכעס, אין לצעוק עליו ולהענישו, אלא לומר לו בנחת רוח ובאהבה: "אתה מאבד את מעלותך בהתנהגות זו", ולהמשיך ולומר לו את אותו הנוסח, או בנוסח דומה, בכל פעם שאירוע כזה חוזר על עצמו, ולא יותר. "דיבורים אלו יפעלו את פעולתם יותר מן הגערות ודומיהן"

לקנות עם הילדים ממתקים לשבת

חלק מהווי בית יהודי שורשי הוא קיום המצוות בבית. כדי להנחיל טעם ומתיקות במצוות המתקיימות בין כתלי הבית, לא מספיק לדבר על זה שהמצוות מתקנות, אלא בעיקר צריך לקיים אותם עם הילדים במתיקות. וכך הורה לנו רבינו מרן הגרא"מ שך זצ"ל, בשיחתו לפני הורים: ראוי להקדיש שיחות ופעילות במטרה לעורר הרגש לחביבות מצוה... כי העיקר הוא רגשות הלב תענוג וחיית שמשקיעים בקיום המצוות, ורחמנא ליבא בעי. ויותר ממה שהשיחות משפיעות, משיגים השפעה חזקה מיוחדת ע"י השיחות שמשתפים בפועל את החניך לקיום המצוה בכל תכלית ההידורים, ובשמחה של מצוה, אם בענייני המצוות שבין אדם למקום כמו ארבע מינים סוכה ומצה וכד', ואם בענייני מצוות שבין אדם לחבירו, כמו לגמול חסד וכדומה" (מסורת החינוך עמ' מו).

כ"ק הרבי מסלונים זצ"ל (עפ"י נתיבות שלום נתיבי חינוך עמ' ח') כדי שהחינוך בדרונו יעמוד בסימן של "יִגְבְּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'", עיקר פעולת ההורה והמחנך בזמננו צריכה להתרכז בנקודה זו, להחדיר

בילדים שלנו את מתיקות התורה, בצורה שתגרום להם להרגיש בפועל שכל תענוגי החיים הם כאין ואפס לעומת התענוג העילאי הזה. וגם בענייני עבודת ה', החינוך בדרך עילאית מעורר בנפש התלמידים את תחושת התענוג והאושר בעבודת השם, בקיום כל מצוה בהידוריה, ובהרגשת אור שבת קודש, עד שמרגיש כי אין בעולם אושר גדול מזה. ואם כי דרך ארוכה היא, ודורשת עבודה רבה, הנה גם דרך קצרה היא, כי אחרי שמדליקים בחינוך את האור, השלהבת עולה מאליה, כל היצרים האפלים - שהמחנך התורתי משקיע כוחות כבירים על מנת לעקור אותם - אין להם אחיזה אלא בזמן שנשמתו שרויה בחשכה, כמו שכתוב "תִּשְׁתַּחֲשֹׁף וְיִהְיֶה לְלֵלָה בּוֹ תִּמְשֹׁךְ כָּל חַיְתוֹ יָעַר", אבל מיד כש"תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ" בנשמתו, מיד "יֵאֱסֹפֶן" - יעלמו כל כוחות הרע

המחנך רבי יחיאל פליסקין שליט"א מציע לקנות עם הילדים מאכלים לשבת, לשתף אותם בשיקולי הבחירה, לומר להם ש"אמנם הממתק הזה יקר בכמה שקלים, אבל הוצאות שבת חוזרות", ואז הדברי תורה מומחשים ומאומתים לו יותר כי זה תוך כדי פעולה, בשעת הקניה אומרים 'לכבוד שבת קודש', ויש אומרים שבאמירה זו מקיימים מצות עשה מדאורייתא של 'זכור את יום השבת לקדשו', מספרים לו על שמאי הזקן שהיה קונה כל השבוע מאכלים טובים לכבוד שבת וכשהיה מוצא נאה הימנה היה אוכלו. (רק שהילדים לא יבקשו ליישם את זה, ויאכלו את כל הממתקים לפני שבת...).

"גם בבית ביום שישי", אומר הרב פליסקין, "אני יודע שזה יום קשה כולם מתעצבנים מדי פעם גם אני, אבל מה שיכולים להוסיף חצי שעה של שמחה, רבע שעה של שמחה, איזה שיר וניגון תוך כדי להגיד לכבוד שבת קודש, להגיד לילדים את דברי השל"ה הקדוש שכשאומרים לכבוד שבת קודש זה עושה את האוכל לא רק יותר קדוש אלא גם יותר טעים. אבא יכול לשתף את הילדים באפיית מצות, לצאת עמהם לקניית ארבעת המינים ולשתף אותם בשיקולי הבחירה, וכן בשאר המצוות. והכל במאור פנים ומתוך חביבות של מצוה, כך שהילדים ירגישו בכל ישותם כי הכנת המצוות וקיומן הם דברים משמחים וממלאים באושר. בחנוכה האחרון אמר לי אברך ששינתי לו את כל החנוכה. הוא הלך יחד עם הילדים לקנות פתילות ושמן, שיתף אותם בשיקולים, בדרך הביתה הם התווכחו מי יחזיק... וגם בבית, שם את החנוכיות שלהם בראש שמחתנו, אמר עמהם לפני כן לשם יחוד, אחרי כן שרו ורקדו יחד. כל החנוכה שלהם השתנה, ולא בגלל דמי החנוכה..."

סיפר אחד מבני משפחתו של הגאון הצדיק רבי משה הכהן קופשיץ זצ"ל, ר"מ בשיבת קול יעקב ורב ביהכ"ס חניכי הישיבות רוממה בירושלים, שהיה סח להם מדי שנה כמה חודשים טרם בא חג הפסח, איך שמצפה ומשתוקק הוא כבר להחזיק את המצות, ועל אחת כמה וכמה משתוקק לקיים כבר את מצוות אכילת הכזיתים. וכשהגיעו המצות לביתו בערב פסח, תפס אותם בידו וחיבקם ונישקם, והחל רוקד וצוהל בכל עוז, "הי המצה... הי המצה..." רק נגענו בנושא כה ארוך ומורכב. תן לחכם ויחכם עוד...

בדיחה היא, כה עצובה. אנשים כה רבים 'מחפשים את עצמם', ומעטים המוצאים. הן השאלה הראשונה שנשאל האדם לאחר החטא היתה "איכה": היכן אתה? היכן מקמת והצבת עצמך? מה נעשה ממך, לאן נגוזת?

"והייתם לי סגולה מכל העמים" (שמות י"ט, ה')

סח לי מרן הרב שך זצ"ל: בברכות השחר מודים אנו לבוראנו, "שלא עשני גוי". מדוע אפוא, בהודאת "עלינו לשבח" איננו מסתפקים בכך, אלא מודים לו "שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה, שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם?" אלא שיש כאן הודאה נוספת. הגויים, הם "גויי הארצות". הארץ, המולדת מאחדת אותם. הם "משפחות האדמה", מוסרים נפשם על האדמה, על המכורה - לנו יש תורה, "אין אומתנו אומה אלא בתורתה" כתב רב סעדיה גאון! היא המאחדת אותנו! "יתפוצצו הררי עד, שחו גבעות עולם, אומר הנביא, הם רבים על חלקי ארץ, ואנו: "הליכות עולם לנו" (חבקוק ג, ו), אל תקרי "הליכות" אלא הלכות (סוף הש"ס)! אין לנו שיעור אלא התורה הזאת! (קטעים מלוקטים מתוך 'הגדת' הגדה של פסח)

הסבא שלהם, עבד בשביל סטאלין...
לא חבל?!

מעשה בילד

בנובהרדוק סיפרו: מעשה בילד, שאחר תמיד ללימודים. נענש, יום אחרי יום. פעם שוחח עמו המלמד לפשר האיחורים. התנצל: מפוזר ושכחן הוא, מוריד בגדיו בתפוזרת, ובקומו משנתו טורח הוא לחפש אחריהם וללקטם מפה ומפה, ומאחר. אמר לו המלמד: "אתן לך עצה. כשאתה פושט בגדיך, תכתוב על פתק היכן כל בגד, ובבוקר תלך לפי הרשימה!" איזה רעיון נפלא. למחרת היום, לא הגיע כלל. הלך המלמד, ומצאו בביתו, נבוך. "מה קרה?", תמה. סיפר הילד, ששמע לעצה. כתב: הציצית על השידה, החולצה על הכסא, המכנסיים על הספה, נעל אחת פה והשניה שם, וסיים: ואני במיטה. שמח וטוב לב, קרא "המפיל" ונרדם. בבוקר נטל ידיו וליקט הבגדים אחד לאחד. הגיע לסוף הרשימה, "ואני במיטה", ולא מצא. מאז מחפש הוא את הפריט האחרון החסר...

המשך מעמוד 22 | הרב ישראל היימן

של מקרי העולם ולימוד המוסר בדרך הזו מכל מקרה שמתרחש זו הבבואה של מי שהתורה המצוות והמוסר בעיניו הם לא אוסף של הוראות מעשיות אותם צריך לקיים כי אין ברירה. זו הבנה של מישהו שהספיג בגופו ממש את רצון האלוקים והוא הפך להיות נושא התורה בגופו ממש. הוא וכמותו הבינו שהתורה היא ביטוי לרצון נותנה עלי אדמות ושכל החיים כאן הם במטרה לקיים את הרצון הזה על כל צעד ושעל ועם כל מקרה או מצב. זהו הסוד של לא תחמוד. לא סתם נכתבה הדיברה הזו כמסיימת את עשרת הדברות - יסוד התורה. נאמר לנו בה שאם חשבנו שהתורה היא אוסף של שש מאות ושלוש עשרה מצוות מעשיות אותן אנחנו חייבים לקיים מכח מה שאנו חיים כאן ברצון הבורא הרי טעות היא בידנו. האיסור של "לא תחמוד" בא לתת לנו הסתכלות חדשה על כל הנושא. המטרה היא להפוך אותנו לנושאי רצונו יתברך בעולם. להפוך את הרצון הפרטי שלנו להתבטל לרצון העליון. שהתשוקה הגדולה ביותר שלנו תהיה 'לעשות רצונך אלוקי' ורק כך נוכל לרצות את מה שהוא רוצה שנרצה ולהרגיש את מה שהוא רוצה שנרגיש. "לא תחמוד" היא דיברה שנוגעת בנפש, ברצון וברגשות. זו דיברה שדורשת מאיתנו להיות 'ספוגים' ברצון הבורא עד שנעשה את רצונו כרצונו. זהו יסוד מוסד מנתינת התורה ולכן זו הדיברה שחותמת ומסכמת את עשרת היסודות של התורה והעולם. "לעשות רצונך אלוקי חפצתי ותורתך בתוך מעי"

קצר נפגשו עיניו של ר' דוד בעיניו של הכלב הענק והוא צנח מעולף על האדמה. זוג נוסף של בחורים שעבר שם לאחר דקות ספורות, חשו להעירו מעלפוננו ולחבוש את הפצע. הם לא התאפקו ולאחר ששבה אליו רוחו הם שאלו ברטט: "ר' דוד, אתה? להתעלף מכלב? איפה האמיצות? הביטחון בה' יתברך? הפקרת הגוף?" "צודקים אתם", ענה להם ר' דוד. "אכן לא עלה על דעתי להתעלף מפחד מכל יציר נוצר, מבלעדי הווייתו יתברך שמו. הסיבה שהתעלפתי היא אחרת לגמרי. "הבטתי בעיניו של הכלב המורעב, ראיתי בעיניו את הלהט לטרף וחשבתי לעצמי: הלא מי שלח אותו אלי? מי אמר לו שרצונו הוא שינעץ את ניביו בדוד בן חיה בודנר? הלא בורא השמים והארץ נתן לו הוראה חד משמעית, ללכת ולמצוא מכל באי העולם דווקא אותי, לפנות אל זרועי לנעוץ דווקא שם את שיניו החדות. ראיתי את המבט החייתי, פגשתי מקרוב את להט הטרף. חישבתי לעצמי: דוד... מתי פעם קיימת גם אתה את רצונו של שולחך בכזה להט ותשוקה? מתי קרה לך שהנחת תפילין בכזו להיטות, מתי יצא לך להתפלל או ללמוד עם כאלו עיניים בורקות ומלאות דם? "התעלפתי מבושה... וכי אני פחות בעל דרגה מכלב?... זהו בעיני סיפור מרעיש. זו המחשה חיה, למי שהצליח למסוך בגופו ובנשמתו את רצון הבורא, ולהפוך אותו לרצון הפנימי העמוק ביותר. ההבנה הזו

את גבולי הקדושה".

"ר' שלום בדרכו המעשית לא בזבז זמן ומשאבים על שאלות וחקירות, והוא השיב בפשטות על אתר: 'אדרבה ואדרבה, הבהנשלב ידיים'. החלטנו להיפגש בחצי הדרך שבין דנמרק ללונדון, ולאחר נסיעה לילית ממושכת ברכבת נפגשתי עמו בעיר אמסטרדם. סיכמנו בינינו את פרטי ההתקשרות ביננו, ופירטנו בצורה בהירה את סדרי הפעילות והעבודה. הוא היה גמיש ולא התעקש על שום דבר, רק על ענין אחד הוא עמד בתוקף: הכל צריך להתקיים תחת חסותו ובהדרכתו של הגאון הגדול רבי חיים גריינמן זצוק"ל".

"בהתאם לסיכום שלנו, עקרתי זמן קצר לאחר מכן ארצה עם כל המשפחה. זה היה באלול תשל"ז, ומאז במשך כ-50 שנה זכיתי לעמוד לצידו של היהודי הענק הזה, ולקחת חלק בהקמה של אימפריית התורה והחסד של זכרון יעקב".

ה'מצ'ינג' הראשון

"מר' שלום למדתי הרבה דברים", מנסה הרב קאהן לשחזר יובל שנים לשל לימוד ועשייה, "אבל אחד מהדברים שהרשימו אותי יותר מכל היתה החריצות. הוא היה בלתי-נלאה עבור כל דבר שבקדושה. אספר לכם מעשה אופייני שהייתי עד לו מכלי ראשון: כאשר הוחלט להקים בנין עבור סמינר, התברר זקוקים לסכום עתק של כמיליון דולר. וכסף מנלן? נו, כמובן שהרב ישוב להתרוצץ ברחבי העולם... ובכן, הרב קם ונסע עד לטורונטו הרחוקה, על מנת לרתום את הנדיב הנודע רבי משה רייכמן זצ"ל לצורך הקמת הבנין. הר' משה רייכמן התחייב להעניק מחצית מעלות הבנין, אך התנה תנאי - שר' שלום ימצא מי שישלים את החצי השני".

"ר' שלום לא בזבז זמן, והזמין לאלתר כרטיס טיסה לשווייץ. הוא קיווה להשיג שם את המחצית השניה מגביר מקומי שהוקר מאוד את פועליו של הרב. משדה התעופה בציריך הוא נסע היישר אל משרדו של הגביר, ושטח את בקשתו. הגביר השויצרי נרתם בקלות יחסית לענין, והסכים להשלים את המחצית השניה של הסכום הדרוש, אבל הוא דרש לוודא שיש בידו של ר' שלום את המחצית הראשונה, ושהוא אינו מסתפק בהבטחות בעלמא. גם טלפון בהול למשרדו של רבי משה רייכמן בטורונטו לא סיפק את דרישתו. אני רוצה לראות בעיני את המחצית הראשונה של הסכום, אני רוצה לדעת שכספי ישמש להשלמת הבנין, ולא ילך להוצאות שוטפות

אחרות', התעקש הגביר".

"וכי מה אתם חושבים שר' שלום עשה?", מקשה ר' יצחק. "הוא רכש כרטיס טיסה חזרה לטורונטו, עלה על מטוס לטיסה שלישית, אסף את הצ'ק הבנקאי מידו של רבי משה רייכמן, וטס חזרה לשווייץ, בפעם הרביעית, כדי לקבל לידיו את יתרות הסכום!"...

שניים שיושבים ועוסקים בתורה

"אעניק בחינם טיפ בניהול שלמדתי מר' שלום", אומר ר' יצחק בחיור, "כמי שעסק בכל כך הרבה תחומים, יכול היה ר' שלום לאבד בקלות את דרכו, להשאיר משימות לא גמורות ולאבד את המיקוד. השיטה של ר' שלום לנהל את המשימות הרבות שלו, היתה גאונית בפשטותה. מידי יום הוא העלה על הכתב את המשימות שעליו להשלים באותו יום. אבל לא די בזה. לכל משימה הוא הצמיד מספר, ודירג את המשימות על פי מידת חשיבותן. כך הוא השליט סדר מופתי בכל הליכותיו".

"ומה שמפליא עוד יותר הוא, שכל הפעילות הזו באה לצד לימוד תורה מעמיק וממושך, כתיבת ספרים וחיבור חבורים אשר הם לבדם דורשים שנים ארוכות. פלא הוא בעיניי איך הוא הספיק בנוסף לכל הנסיעות וההתרוצצויות, לחבר את הספרים שלו על עירובין, על ספר הבתים, וכמו כן את ה'קובץ שיטות קמאי' המפורסם, שמעטר את מדפיו של כל בית מדרש המכבד את עצמו".

"הוא זקף את השטייגען שלו לזכות הלימוד המשותף עם מרן הגאון רבי דב שליט"א", מספר ר' יצחק. "גם כאשר הוא היה בחו"ל הוא לא ויתר על הקביעות הזו, והוא דאג שיותקן לשם כך ציוד תקשורת מיוחד בביתו של רבי דב, על מנת שיתאפשר להם ללמוד ללא הפרעה של שיחות טלפון אחרות. והפרשי השעות בין ארץ ישראל לחו"ל מה יהא עליהם? גם לזה נמצא הפיתרון. כל יום בין השעות 5-7 לפי שעון ניו יורק, היו מרן הגרד"ל מכאן, והרב זצ"ל מעבר לים, עוצרים הכל ושוקעים בלימוד פורה ומעמיק".

"הכבוד שרחש הרב זצ"ל לתלמידי חכמים בכלל, ולרבי דב שליט"א בפרט, היו שיעור מוסר של ממש", אומר ר' יצחק. "בעת שהיה יוצא מחדרו של רבי דב, הוא היה מקפיד שלא להסתובב לאחוריו. הוא היה יוצא בעוד פניו מופנות קדימה, וכך היה פוסע אחורה ופניו אל הקודש!"

(? שרייבר מתוך מוסף שבת קודש שמות)

המשך מעמוד 4 | מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

בצל האילן הגדול, היה מורה לי לעסוק בענייניה של מסכת שבת עוד ועוד, להעמיק בה ולהקיף אותה בכל פעם במבט מחודש. לשם מה הנני מגולל עובדה זו? וכי יש בה הדרכה לרבים? ודאי שלא! זו הדרכה אישית ספציפית, הבנויה על הכרתו בתכונות הנפש של השול.

אך רבים יכולים ללמוד מכאן "בהירות" מהי, ועד היכן צריך להעמיק בכל סוגיה, עד שהיה מורה לכל מי שיש ביכולתו, שיעסוק בענייניה של מסכת את שנים רבות, שיחדש בה ושיברר אותה עד תומה. יש כאן הדרכה לכולם: להימנע ככל האפשר משטחיות ומלימוד של העברה בעלמא.

(מתוך הספר 'גדולה שימושה')

מני אז, נקרא השיעור הזה שהתחדש בנסיבות כה מיוחדות בשם 'שיעור השלג', על שם אותו מאורע פלאי שנכרך בהכנתו - עדות לאהבת התורה הפלאית וכח ריכוזו העצום של רבי חיים בשקידת עיונו וטירדתו בתלמודו.

באותה שיחה שמעתי מפי רבינו עובדה נוספת כיוצא בה, אודות דבקותו בתורה בכל עוזו של הגאון רבי זלמל'ה מוולאז'ין: פעם הוא ישב בביהמ"ד ליד התנור והיה שקוע בלימודו באופן נשגב, עד שלא חש כיצד נאחזו בגדיו באש התנור והחלו להישרף, ואילו לא הבחין בדבר אחד מיושבי בית המדרש שקם תיכף ממקומו ונחלץ להצילו, הרי שהסיפור יכול היה להסתיים באסון נורא.

אהבת התורה היוקדת

בדרכו לברית מילה אצל תלמיד וותיק, סח לי רבינו בהתפעלות עובדה נוראה אודות מרן מהרי"ל דיסקין זצ"ל:

היה זה כאשר הג"ר שלום מנשה מברסק נסע פעם בעגלה יחד עמו, בדרכם לענין של מצוה, כאשר בחוץ השתוללה סופת שלגים והקור חדר לעצמות.

והנה תוך כדי הנסיעה מבחין רבי יהושע ליב שר' שלום מנשה רועד כולו. כששאל אותו מדוע הוא רועד כ"כ, לא הבין ר' שלום מנשה את השאלה, שהרי מזג האוויר החורפי מכה בעוז ומצליף בכל הגוף. אך רבי יהושע ליב זצ"ל הפטיר לתומו "איך האב גארנישט געפילט" [-לא חשתי דבר], כלומר שבשל שקיעותו המוחלטת בתורה, לא חש כלל בקור העז.

(מתוך הספר 'אחרון לדור דעה' בעריכת הרב שמעון יוסף מלר)

כשלמרות הקור העז והשלג הרב שמצטבר והולך על גופו, השכיחה ממנו אהבתו היוקדת לתורה כליל את הקורה עמו...

הרי לנו מושג מה מנפלאות אהבת התורה של הגרע"א, והדרגות הנשגבות שלו בעיון ובהתמדת התורה עד כי כמעט איננו יכולים להכיל זאת בשכלנו, וזאת למרות שהמרחק בין דורו של הגרע"א לזמנו של הלל הזקן הוא רב יותר מהמרחק שבין זמנו לתקופתו של הגרע"א...

שיעור השלג

עוד סיפר לי רבינו בהתלהבות וברגש רב בשם הג"ר ישראל איסר שפירא, גיסו של מרן הגר"ח זצ"ל:

בישיבת וולאז'ין התפרסם אחד משיעוריו של מרן הגר"ח בכינוי 'שיעור השלג'. היה זה כאשר נסע הגר"ח ביום שלג בעגלה, כשעליו לשאת את שיעורו באותו היום לתלמידי הישיבה.

והנה באחד מעיקולי הדרך נטתה העגלה על צידה, ובשל שקיעותו בתלמודו, נפל רבי חיים מהעגלה ארצה מבלי לחוש דבר, ואף בעל העגלה לא הבחין בנפילתו. רק לאחר שהגיעה העגלה למחוז חפצה בוולאז'ין, סובב העגלון את ראשו לאחור והנה הוא מגלה... עגלה ריקה מאדם. נסער סב ללא כל שהיות באותה דרך שבה נסע, כשהוא תר בעיניו אחר ראש הישיבה שנעלם בפתאומיות.

לאחר שנסע כברת דרך, מבחין בעל העגלה בגוש משונה של שלג בצדי הדרך, וכשירד לבדוק מצא שם את אשר חיפש - את הגר"ח מכוסה כולו בשלג עד לראשו, שבשל שקיעותו לא הבחין מה אירע עמו והיכן הוא מצוי...

המשך מעמוד 23 | הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג

שבסופו אמרה שכולה חכמה. הוא סיפר שהזמינו אותו פעם לדבר דרשה באחד המושבים בחצר בית ספר של נערים שאינם שומרי תורה ומצוות, נסעתי עם מונית וכשהגענו לחצר הגדולה הנהג רצה להכנס לחצר, אבל ישבו בפתח שני נערים 'ארסים' שככה כאילו בכונה לא שמעו את הצפצופים, והנהג מצפצף ומצפצף עד שאחד מהנערים הסתובב אליו וצעק 'שמענו... שמענו... תירגע!'. הנהג חשב שהוא מתפוצץ והוציא את הראש מהחלון וצעק לנער: 'אם שמעת אז תזוז'

זה משפט חכם ביותר והפוך בה דכולה בה - אם שמעת - תזוז! תעשה משהוא אל תדחה את השמועה!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

סיפר כך: עשיתי עסקה גדולה וקיבלתי על עצמי שבאם העסק יצליח אתרום סכום נכבד ליישבתו של הח"ח וב"ה הצליח ה' דרכי והעסק הצליח החלטתי ללכת למחרת אל בית הדואר ולשכור את שרותי המשלוחים ולשלוח תרומה של חמש מאות רובל ליישיבה אבל תיכף הרגשתי איך שבא אלי היצה"ר ואמר לי השתגעת כזה סכום גדול אין לך מה לעשות עם הכסף שלך וכי חמישים רובל אינו סכום מספיק גדול וכו' וכו' כהנה וכהנה טענות מטענות שונות עד שתיכף ומיד התנערתי מכל המחשבות והחלטתי שעלי לשלשל את הסכום הגדול במכתב רגיל ולא לחכות עד למחרת שהדואר יפתח כי עד למחרת מי יודע אם אעמוד כנגד טיעוניו ושכנועיו של היצה"ר.

אני רוצה לסיים עם סיפור שסיפר הרב ראובן קרלשנטיין זצ"ל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ איזו כוונה הכרחית בתפילת שמונה עשרה?
- ◆ באיזו שפה מותר להתפלל?
- ◆ איזו כמות של משקה חריף אוסרת להתפלל?

הכוונה בתפילה והנהגת המתפלל

- לפני התפילה צריך האדם להסיח דעתו מכל כעס, צער, ומחשבות טורדות אחרות, ומכל תענוגות העולם; וכן צריך לחשוב מחשבות המכניעות את הלב ומכוונות אותו לאביו שבשמים.
- חובה להתפלל בכוונה, דהיינו לחשוב את פירושן הפשוט של המילים תוך כדי אמירתן. כמו כן, חובה להתפלל בנחת וב'דרך תחנונים', כעני בפתח, וכמבקש רחמים מזולתו.
- מי ש'פָּרַךְ את הברכה הראשונה שבתפילת שמונה עשרה - ברכת 'אבות' - ללא כוונת פירוש המילים, לא יצא ידי חובתו; ולמעשה אין להתפלל שנית.
- את תפילת שמונה עשרה צריך להתפלל בלחש. ואחר ותיקנו להתפלל בלחש - איסור חמור הוא להתפלל בקול רם ואף בקול נמוך, כיון שמראה בכך כאילו הקב"ה אינו שומע חלילה את תפילת הלחש.
- המתפלל תפילת שמונה עשרה נחשב כעומד לפני המלך עד שיפסע שלש פסיעות לאחוריו; ואם אמר "יהיו לרצון..." וטרם פסע לאחוריו - לענינים מסוימים אינו נחשב עוד כעומד לפני המלך.
- מי שטליתו זזה ממקומה באמצע תפילת שמונה עשרה, רשאי להחזירה למקומה; וכן אם התרופף הידוק התפילין לראשו, רשאי לשוב ולהדקן.
- אסור לירוק בשעת התפילה, ואם הצטבר רוק בפיו ומפריע לכוונתו - יבליענו בנייר 'טישיו' וכדומה; וימתין כדי הילוך ארבע אמות טרם שימשיך בתפילתו.

לשון התפילה

- מצוה מן המובחר להתפלל ולברך בלשון הקודש, והעושה

כן יוצא ידי חובה אף כשאינו מבין את הלשון, למעט ברכות 'אבות' ו'מודים' שבתפילת שמונה עשרה, אשר כל אדם צריך לדעת את פירושו.

• אין להתפלל בקביעות בשפה זרה, אך באקראי, אם אינו מבין את לשון הקודש וקָפַץ להתפלל בכוונה עם הבנת פירוש המילים - רשאי להתפלל בשפה זרה.

• אין להתפלל ביחידות בארמית, ולכן אין לומר את תפילות 'יקום פורקן' וכיוצא בהן ביחידות, אולם מותר להתפלל בציבור בארמית אף כשהציבור עצמו עוסקים בתפילה אחרת.

• ברכות ותפילות שאינן שגורות בפי המתפלל מחמת שחולף זמן ניכר מאמירתם בפעם הקודמת, צריך לאומרן מתוך סידור, או להרגיל עצמו בנוסחתם - אף במחשבה - לפני התפילה.

דין השיכור בתפילה ובברכות

• השותה רביעית יין טהור בבת אחת, או השותה יותר מרביעית - אף שלא בבת אחת, או שהיין מזוג במעט מים, וכן השותה משקה חריף במידה המשכרת כרביעית יין - אסור בתפילת שמונה עשרה.

• השותי והשיכור מיין, אסורים בקריאת שמע וברכותיה, ומותרים בשאר הברכות. ויש אומרים שהשיכור אסור לכתחילה בכל הברכות.

• השותה רביעית יין - אמדו חכמינו זכרונם לברכה שאם הולך מהלך של 'מיל', או ישן מעט - פגה השפעת היין.

• אסור לאדם לנשק את ילדיו בבית הכנסת, כדי לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום. ונחלקו האחרונים אם אסור זה אמור רק ביחס לילדיו הקטנים, או בילדיו שבכל גיל, ובכל אדם.

תארו לעצמכם מצב שבו החתן והכלה נכנסים לחדר הייחוד, החתן מתיישב, ושולף מכיסו את העיתון היומי: "תסלחי לי בבקשה רעייתי", אומר החתן לכלה המסכנה, "אבל בגלל ההכנות חתונה לא הספקתי לקרוא את העיתון היום. אני חייב להתעדכן בחדשות, זה ייקח לי 20 דקות..."

המאמר המיוחד של הגר"ש פינקוס זצ"ל על קדושת השבת

מאת: הרב עמרם בינעט

לחדר הייחוד, החתן מתיישב, ושולף מכיסו את העיתון היומי: "תסלחי לי בבקשה רעייתי", אומר החתן לכלה המסכנה, "אבל בגלל ההכנות חתונה לא הספקתי לקרוא את העיתון היום. אני חייב להתעדכן בחדשות, לקרוא את מאמרי הדעה, ולהתעדכן במזג האוויר, זה ייקח לי 20 דקות, או חצי שעה לכל היותר, מיד לאחר מכן אתפנה לשוחח איתך..."

מה תעשה הכלה בכזה מקרה? סביר להניח שהיא תקום ותברח מהמקום כל עוד נפשה בה. עם כזה אדם גם רוח היא מתחתנת? אוי ואבוי! היא תזעיק את אביה ואחיה ותדרוש לקבל במקום גט כריתות, ובצדק.

ואיך אנחנו נראים כשאנחנו אומרים לשבת מלכתא, אומרים 'בואי כלה בואי כלה', ולאחר מכן יושבים לקרוא עיתון? את אותו מאמר שיתפתי אז עם החבר שלי, סיפרתי לו על המאמר שקראתי ועל כך שזה השפיע עלי מאוד.

אותו יהודי קיבל גם הוא חיזוק גדול מהמאמר הזה, ומאז קיבל על עצמו שלא לקרוא עיתונים בשבת: "ב"ה הקמתי בית לתפארת, השבת בבית שלנו נראית אחרת, הנושאים הם נושאים הרבה יותר עילאיים, הרבה יותר יהודיים, מדברים בדברי תורה וסיפורי צדיקים.

"לכל אורך השנים חשבתי לעצמי שאני חייב לך הכרת הטוב על כך, אבל לא היתה לי הזדמנות להביע אותה בפניך. עכשיו נודע לי איכשהו שאתה מחתן ילד היום בבית שמש, והחלטתי לבוא במיוחד מבני ברק, כדי לשמוח בשמחתך ולהכיר לך טובה על השבתות המיוחדות שיש לי בבית, בזכותך".

(המאמר המלא בעמודים הפנימיים)

לפני שבועות אחדים חיתנתי בשעה טובה את בני שיחי. לחתונה הגיע יהודי שאני מכיר, כבר הרבה שנים לא נפגשנו, אבל אנחנו בידידות. אני די התפלאתי... לא נפגשת איתי כבר כמה שנים, ואתה מגיע לחתונה של בני? הרי לא יעשה כן במקומינו...

ואז הוא פתר לי את השאלה בלי שהייתי צריך לשאול אותו: "באתי לכאן כי אני חייב לך טובה", הוא אמר לי.

מה התברר? בבית של ההורים שלו היו רגילים לקנות כמה סוגים של עיתונים ביום חמישי ושישי, וכל השבת הם היו יושבים כולם ומעלעלים בעיתונים מצד לצד. זאת תופעה מאוד נפוצה, גם בקרב משפחות של יהודים יראי שמים, וגם בבית הוריו נהגו כך.

באותה עת אני קראתי מאמר של הגר"ש פינקוס זצ"ל, שבו הוא מתייחס לנושא הזה, והגר"ש פינקוס כידוע היה מתנגד בכלל לכל המושג הזה של 'עיתון חרדי'. הוא אמר שזה תרתי דסתרי, איך יהודי חרדי יכול להחליט באופן מודע ומושכל שעכשיו הוא הולך לקרוא עיתון ולמלא את ראשו בדברי הבל במקום לעסוק בתורה.

לא זכיתי להגיע לדרגה הזאת של הרב פינקוס של לא לקרוא עיתונים בכלל, אפילו לא באקראי, אבל אני כן נתפסתי לדבר אחד שהוא אומר שם, כשהוא מדבר על קריאת עיתון בשבת קודש.

הרב פינקוס אומר דבר נורא. הוא מביא כמוזן מקורות לדבריו מהזוהר ומספרי הראשונים והאחרונים, שבשבת קודש זה זמן של ייחוד כביכול של עם ישראל עם הקב"ה. זה כמו החתן והכלה שאחרי החופה נכנסים לחדר ייחוד ונמצאים לבדם, מובדלים מכל שאר האנשים והעניינים בעולם הזה.

אומר הרב פינקוס, תארו לעצמכם מצב שבו החתן והכלה נכנסים